

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทัศนะของผู้กระทำผิดทางเพศต่อการเข้าโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ : กรณีเรือนจำกลางนครปฐม ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิด
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ
 - 1.2 การแก้ไขฟื้นฟู
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม
2. โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของเรือนจำกลางนครปฐม
 - 2.1 เรือนจำกลางนครปฐม
 - 2.2 โครงสร้าง
 - 2.3 โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ
3. โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของต่างประเทศ
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

1. ทฤษฎีและแนวคิด

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ

ความหมายของทัศนะ

ทัศนะ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ทัศนะ” ไว้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล สิ่งของ การกระทำ หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ

Krech and Cruthfield (ธีรวุฒิ เถระพัฒน์, 2546, น. 9) ได้ให้ความหมายทัศนะ คือ ลักษณะการรวมตัวอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างแรงจูงใจ อารมณ์ การรับรู้ และความคิด ความเข้าใจของแต่ละบุคคล

อดุลย์ นามสอน (2542, น. 11) ได้กล่าวถึงทัศนะว่า เป็นความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นการพูด การเขียน หรือการปฏิบัติงานก็ได้โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งแนวทางปฏิบัติหรือท่าทีสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหมายถึงความคิดเห็น ความรู้สึกเฉพาะตัวของบุคคลที่สนองต่อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็น โดยไม่มีผู้วินิจฉัยว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520, น. 10-14) ได้ให้ความหมายทางจิตวิทยาว่า ทัศนะมีความสำคัญคือพฤติกรรมมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาถึงการพัฒนาความสามารถทางทักษะ ทางสติปัญญา และการใช้วิจารณญาณของมนุษย์เพื่อประกอบการตัดสินใจไว้ดังนี้ คือการยอมรับว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จะเริ่มต้นจากในระดับง่าย ๆ ก่อน แล้วเพิ่มความสามารถในการใช้ความคิดและการพัฒนาสติปัญญาเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ อาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยินหรือได้ฟัง ความรู้ในขั้นนี้ประกอบด้วย คำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา มาตรฐานเหล่านี้ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าความรู้นี้เป็นเรื่องของการจำได้หรือระลึกได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน และไม่ต้องใช้สมองมากนัก ดังนั้น การจำได้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญทางจิตวิทยาและขั้นตอนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิด และความสามารถด้านสมองเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับโดยที่มาของรู้นั้น จอห์น โฮสเปอร์ นักปรัชญาผู้มีชื่อเสียงอธิบายไว้ว่ามีที่มา 4 ทาง คือ จากประสบการณ์จริงจากเหตุผล จากผู้รู้ และจากการหยั่งรู้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมขั้นต่อจากรู้ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถทางสมองและทักษะในขั้นสูงจนถึงระดับของ "การสื่อความหมาย" ซึ่งอาจทำได้ทั้งที่เป็นการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์มาก เกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้ทราบข่าวสารต่าง ๆ แล้ว โดยการฟัง เห็น อ่าน หรือเขียน ความเข้าใจนี้อาจจะแสดงออกในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารโดยใช้คำพูดของตนเองหรือ

การแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรือเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือการใช้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนได้เช่นกัน

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้นี้ เป็นพฤติกรรมขั้นที่สาม ซึ่งต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาที่ตนเองซึ่งเมื่อทำการพิจารณาจะเห็นได้ว่าความเข้าใจในหลักทฤษฎี วิธีการต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

4. การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถในการวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้ความสามารถแยกภาพรวมออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่เด่นชัดยิ่งขึ้น แบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ ได้ 3 ชั้นด้วยกัน

1) ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วน ๆ

2) ความสามารถในการเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ

3) ความสามารถในการมองเห็นหลักของการผสมผสานปัญหาที่มีองค์ประกอบย่อยมากมายหลายส่วน มารวมเข้าเป็นกรอบโครงสร้างที่แน่ชัด โดยทั่วไปแล้วความสามารถนี้จะเกิดจากการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกับประสบการณ์ในปัจจุบัน และนำมาสร้างเป็นกรอบที่มีระเบียบแบบแผน ความสามารถในการสังเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือความคิดริเริ่ม จึงต้องอาศัยความสามารถขั้นต่าง ๆ หลาย ๆ ขั้นดังกล่าวแล้ว กล่าวคือ จะต้องมีความเข้าใจในการนำความรู้ไปใช้ และความสามารถในการวิเคราะห์มาประกอบกัน

การประเมิน (Evaluation) ความสามารถในการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบในการประเมินผล มาตรฐานนี้อาจจะออกมาทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ และมาตรฐานที่ใช้นี้อาจมาจากที่บุคคลนั้นตั้งขึ้นเอง หรือมาจากมาตรฐานที่มีอยู่แล้ว ความสามารถในการประเมินผลนอกจากจะเป็นความสามารถขั้นสุดท้ายแล้ว ยังเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญของพฤติกรรมด้านอื่น ๆ อีกด้วย ความสามารถในการประเมินนี้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในขั้นตอนสุดท้ายเสมอไป แต่อาจจะอยู่ในขั้นตอนของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ

จากแนวคิดเกี่ยวกับทักษะจะเห็นได้ว่า ให้ความหมายเกี่ยวกับทักษะต่อพฤติกรรมมนุษย์ในแง่ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงต่าง ๆ พร้อมกับนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหา โดยสามารถวิเคราะห์แยกแยะถึงองค์ประกอบและความสัมพันธ์และสามารถมองเห็นหลักของการผสมผสานปัญหาที่มีองค์ประกอบย่อยมากมาย พร้อมกับความสามารถในการ

ประเมินผล ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ หรือจะกล่าวได้อีกว่า ทักษะคือความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด รวมทั้งแนวทางปฏิบัติหรือทำที่ต่อสิ่งนั้น

1.2 การแก้ไขฟื้นฟู

ภารกิจของกรมราชทัณฑ์ ได้มอบหมายให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทำการฝึกวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ให้ผู้ต้องขังโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้ มีความชำนาญ มีความสามารถ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลังจากพ้นโทษแล้ว ในการฝึกวิชาชีพเรือนจำ/ทัณฑสถานจะต้องคำนึงถึง อายุ สุขภาพร่างกาย การศึกษา ความสนใจและความสมัครใจในการฝึกวิชาชีพต่าง ๆ ตามกำลังและความต้องการของตลาด ในขณะที่เงินรายได้จะนำไปเป็นทุนในการฝึกวิชาชีพและทำการปันผลให้ผู้ต้องขัง วิชาชีพที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน ดำเนินการฝึกให้แก่ผู้ต้องขัง ปัจจุบันรวมแล้วมี 22 ประเภท เช่น ช่างปูน ช่างตัดผม ถักอวน ช่างมุก ช่างไม้ เป็นต้น

ปัจจุบันภาระหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์นอกจากจะทำหน้าที่ควบคุมผู้กระทำความผิดมิให้หลบหนีและไปก่อความเดือดร้อนให้สังคมแล้ว ยังต้องให้การปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมด้วย และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรมก็คือ การแก้ไขฟื้นฟูทัศนคติและพฤติกรรมให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นพลเมืองดี ให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข นอกจากการฝึกวิชาชีพแล้วยังมีการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังวิธีอื่นอีก คือ การให้การศึกษาระดับประถมศึกษา การฝึกจิตภาวนา รวมทั้งการให้สวัสดิการ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในงานอาชีพที่ตนเองสนใจ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนได้มีการนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ต่อไป

ผลจากการอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังนั้น ผู้ต้องขังจะได้รับผลตอบแทนถ้าตนเองมีความตั้งใจในการทำงาน ตั้งใจในการศึกษาอบรม มีความอดทน ประพฤติดี อาจได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

1. ให้ความสะดวกในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ตามข้อกำหนด
2. เลื่อนชั้น
3. ตั้งให้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน
4. ลาไม่เกิน 4 วัน ในหนึ่งคราว
5. ได้รับการพักการลงโทษ (Parole)

6. ได้รับลดวันต้องโทษจำคุก (Good-time Allowance)

7. ได้ออกทำงานสาธารณะ (Public and Community work)

การให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นเครื่องจูงใจรูปแบบหนึ่งเพื่อให้ผู้ต้องขังทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ อันมีผลมาจากความต้องการทางเศรษฐกิจของบุคคล เพราะการได้มาซึ่งเงินค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและเป็นรูปธรรมจับต้องได้ ตามทฤษฎีความคาดหวังและค่าตอบแทน (Expectancy Theory Compensation หรือ V room) แต่การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมอย่างใดย่อมมีปัจจัยหลายตัวประกอบกัน เช่น งานที่ได้กระทำไปนั้นกับผลตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกันหรือไม่ ฉะนั้น ผู้ต้องโทษที่มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ตั้งใจให้ได้รับการอบรมฟื้นฟูจิตใจ ต่างก็มีความต้องการที่จะได้รับค่าตอบแทนอย่างที่ท่านได้คาดหวังไว้ ซึ่งตามทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ของ Maslow พอสรุปใจความได้ว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และได้แบ่งขั้นตอนของความต้องการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
2. ความต้องการด้านความปลอดภัย เช่น ต้องการความปลอดภัยในการอยู่ในสังคม
3. ความต้องการความรัก
4. ความต้องการความประสบความสำเร็จในชีวิต

เช่นเดียวกันผู้ต้องขังก็มีความต้องการในส่วนที่ตนเองจะไขว่คว้ามาให้ได้ เช่น ความต้องการให้ได้รับการพักการลงโทษ ความต้องการได้รับการอภัยโทษ เป็นต้น การให้รางวัลแก่บุคคลที่ทำงานโดดเด่น การให้รางวัลกับหน่วยงาน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้บุคคลได้แสดงความสามารถของตนเองออกมาได้อย่างเต็มที่ และอีกนัยหนึ่งของการให้ผลประโยชน์โดยกรมราชทัณฑ์จะเป็นผลดีต่อการควบคุมดูแลผู้ต้องขังให้มีความหวังและไม่คิดที่จะหลบหนีด้วย

ประเภทของการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

สังคมเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีสภาพพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งด้านฐานะ รายได้ อาชีพ การศึกษาที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และส่วนใหญ่ของผู้ต้องขังก่อนที่จะต้องโทษมักจะเป็นบุคคลที่ไม่มีอาชีพ ครอบครัวแตกแยกและยากจน แต่ถ้าผู้ต้องขังต้องเข้าไปอยู่ภายใต้การควบคุมของเรือนจำ/ทัณฑสถาน การแก้ไขฟื้นฟูจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทางเรือนจำ/ทัณฑสถาน จึงต้องดำเนินการอบรมฟื้นฟูพฤติกรรมที่บกพร่องของผู้ต้องขัง เพื่อให้กลายเป็นบุคคลที่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมให้ได้ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้การศึกษาสายวิชาชีพ เป็นการให้การศึกษาในรูปแบบของการศึกษานอกโรงเรียน เมื่อผู้ต้องขังเรียนจบหลักสูตรแล้ว ก็จะมีสิทธิสมัครสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรตามสาขาวิชานั้น ๆ โดยวิชาที่เปิดให้มีการเรียนการสอนนั้นมีหลายสาขา เช่น ช่างสี ช่างปูน ช่างไฟฟ้า เป็นต้น โดยที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัด

2. การฝึกอบรมจิตใจ เป็นการฝึกพัฒนาจิตใจให้มีสมาธิ มีความอดทน มีความพร้อมที่จะทำงาน โดยเรือนจำ/ทัณฑสถานได้จัดเวลา และมีการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าอบรมสมาธิตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้ต้องขัง

3. การให้การศึกษาสามัญ เป็นการจัดให้มีการศึกษาในลักษณะของการศึกษาแบบผู้ใหญ่ โดยได้แบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

- 3.1 สอนให้อ่านออกเขียนได้ เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- 3.2 เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 3.3 เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 3.4 เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. การอบรมในวันหยุดสุดสัปดาห์ เรือนจำ/ทัณฑสถานได้ประสานหน่วยงานภายนอก โดยจัดให้มีการเชิญวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เช่น การให้ความรู้ในด้านการควบคุมปัญหายาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้เมื่อพ้นโทษไปแล้ว

5. การศึกษาระบบธรรมศึกษา จะมีการจัดให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาทางธรรมศึกษาตามที่กรมศาสนาได้กำหนดหลักสูตรไว้ แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

- 5.1 ระดับธรรมศึกษาตรี
- 5.2 ระดับธรรมศึกษาโท
- 5.3 ระดับธรรมศึกษาเอก

6. การอบรมในวันสำคัญ เพื่อปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และสังคม จึงมีการให้ความรู้ความเข้าใจ และมีการจัดกิจกรรมให้ผู้ต้องขังเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ

7. การฝึกทักษะในทางวิชาชีพ หรือการฝึกวิชาชีพกรมราชทัณฑ์ เพื่อปลูกฝังให้ผู้ต้องขังมีความรู้วิชาชีพติดตัว และปลูกฝังให้ผู้ต้องขังมีนิสัยรักการทำงาน รวมทั้งเพื่อเป็นการทำให้ผู้ต้องขังมีงานทำและไม่คิดฟุ้งซ่าน และวิชาชีพที่จะมีการฝึกนั้นจะเป็นวิชาชีพที่ใช้วัตถุดิบในห้อง

8. การอบรมก่อนปล่อย จะมีการอบรมผู้ต้องขังก่อนปล่อย โดยมีการชี้แจงถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนได้รับการปล่อยตัว และหลักปฏิบัติต่าง ๆ เมื่อปล่อยตัวแล้ว เช่น การทำบัตรประชาชน การเกณฑ์ทหาร หลักการปฏิบัติตน เป็นต้น

9. การส่งผู้ต้องขังทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีจนเป็นที่ยอมรับของเจ้าหน้าที่ จะได้รับการคัดเลือกออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ โดยจะได้รับลดวันต้องโทษจำคุกเท่ากับกับวันที่ได้ออกไปทำงานสาธารณะ และหากเป็นงานที่ได้รับประโยชน์ตอบแทน ผู้ต้องขังก็จะได้รับเงินปันผลด้วย ซึ่งเป็นการปรุงแต่งจิตใจของผู้ต้องขังให้ได้รับการฝึกฝนเพื่อประโยชน์ของสังคม

10. การพัฒนาและการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพ เป็นลักษณะของการฝึกวิชาชีพในระดับก้าวหน้า เช่น การจัดให้มีวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งโดยเฉพาะในเรือนจำ/ทัณฑสถาน หรือ การจัดตั้งเรือนจำ/ทัณฑสถานเคลื่อนที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการใช้แรงงานผู้ต้องขัง เช่น การสร้างถนน

11. การให้ผู้ต้องขังปลูกสวนป่า เป็นการใช้แรงงานผู้ต้องขังให้พัฒนาสภาพแวดล้อมส่วนร่วม มักจะเป็นการปลูกสวนป่าในพื้นที่ราชการและพื้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน ทั้งยังจะเป็นประโยชน์ในการจัดหาวัตถุดิบเพื่อการฝึกวิชาชีพอีกด้วย

12. การให้การศึกษาทางอากาศ เป็นการจัดทำวีดิโอเทป วิทยุเรื่องต่าง ๆ แล้วนำไปเผยแพร่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อความบันเทิง และเพื่อประโยชน์ในการช่วยลดความตึงเครียด รวมทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย

13. การจัดงานนิทรรศการแสดงผลผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ประจำปี เป็นการแสดงผลงานซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ ความชำนาญนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไปเมื่อพ้นโทษ และยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจตลอดจนผู้ต้องขังจะได้มีเงินสะสมเพื่อนำไปลงทุนเมื่อพ้นโทษแล้ว ซึ่งผู้ต้องขังจะได้รับปันผลร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิ กรมราชทัณฑ์จะมีการจัดแสดงผลผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ขึ้นปีละ 2 ครั้ง งานวันพบญาติและงานนิทรรศการประจำปี

14. กิจกรรมอื่น ๆ เป็นการจัดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ในการอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้ต้องขัง เช่น การจัดให้มีกิจกรรมสันทนาการ

15. กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูหรือบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง นอกจากจะมีประโยชน์ต่อกรมราชทัณฑ์ในด้านของการควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัยแล้ว ยังมีผลดีต่อตัวผู้ต้องขังเองทั้งทางด้านการศึกษาและการมีความประพฤติที่ดีขึ้นภายหลังเมื่อพ้นโทษออกไปใช้ชีวิตในสังคม

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification)

การปรับพฤติกรรมเป็นเทคนิคที่ประยุกต์มาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไขปฏิบัติของ B.F. Skinner ดังที่ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า พฤติกรรมใดที่บุคคลแสดงออกมาแล้วได้รับรางวัลตอบแทนจะทำให้มีการแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก เมื่อมีการมุ่งใจด้วยสิ่งที่คุณคนนั้นต้องการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การให้เป็นไปอย่างที่ต้องการนั้นมีหลายวิธีการ และวิธีการหนึ่งที่ใช้ได้อย่างได้ผลคือ เทคนิคการปรับพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร (Organizational Behavior Modification=O.B. Mod.)

การปรับพฤติกรรมนั้นมีขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ได้แก่ การศึกษาว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาที่เกิดขึ้นในองค์การนั้นมีอะไรบ้าง และปัญหาใดที่เป็นผลเสียต่อองค์การที่จำเป็นจะต้องแก้ไข วิธีการระบุปัญหาได้แก่ การให้หัวหน้างานที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาหรือพนักงานที่ปฏิบัติงานนั้นเป็นผู้ชี้แจง หรืออาจให้ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาวิเคราะห์ก็ได้

2. การวัดพฤติกรรมที่มีปัญหา อาจใช้การสังเกตการณ์หรือนับจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เช่น จำนวนครั้งที่พนักงานมาสายหรือขาดงาน เป็นต้น เมื่อวัดแล้วจะทำให้ผู้วัดรู้ว่าสิ่ง ที่เราคิดเป็นปัญหานั้น ที่จริงแล้วเป็นหรือไม่ เป็นการคาดคิดไปเองหรือสภาพที่เป็นจริงว่ามีความเลวร้ายยิ่งกว่า

3. การวิเคราะห์พฤติกรรม ได้แก่ ค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมและผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น (antecedent and consequence) เพื่อหาทางลดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการและให้ตัวเสริมแรงสำหรับพฤติกรรมที่ต้องการ

4. การให้มาตรการสอดแทรก หลังจากทวิเคราะห์พฤติกรรมแล้วก็ถึงขั้นตอนของการเลือกให้ตัวเสริมแรงชนิดต่าง ๆ ใช้ตัวเสริมแรงในทางบวกเมื่อต้องการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ใช้ตัวเสริมแรงในทางลบ เช่น การลงโทษ เมื่อต้องการลดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ

5. การประเมินผลการปรับปรุงพฤติกรรม เมื่อได้ใช้มาตรการเสริมแรงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ก็รอระยะเวลาหนึ่งเพื่อดูว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการหรือไม่แล้วจึงประเมินผลเพื่อดู 1) ปฏิกริยาของพนักงานต่อมาตรการที่ใช้ 2) ดูว่าพนักงานเกิดการเรียนรู้อย่างที่ต้องการหรือไม่ 3) ดูว่าพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และ 4) ดูว่ามีการปรับปรุงการทำงานมากน้อยเพียงไร

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมของมนุษย์นั้นเกิดจากการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการตั้งใจแสดงพฤติกรรมเพื่อหวังผลตอบแทนจากการแสดงพฤติกรรมนั้น นักบริหารสามารถที่จะนำทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไขปฏิบัติการ (Operant Conditioning) มาใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานในองค์กรได้ดี โดยเฉพาะการสร้างเสริมทักษะ การสร้างนิสัยและการจูงใจให้เพิ่มผลิตผลซึ่งเครื่องมือที่ใช้ได้อย่างหนึ่งคือ การใช้หลักของการเสริมแรง หลักการเสริมแรงเป็นหลักการที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้าใดก่อให้เกิดผลที่บุคคลพอใจเขาก็จะเพิ่มการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ถ้าผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมนั้นไม่เป็นที่ชื่นชอบบุคคลก็จะลดการแสดงพฤติกรรมนั้น

2. โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของ เรือนจำกลางนครปฐม

2.1 ประวัติความเป็นมาเรือนจำกลางนครปฐม

ยุคแรก

นับแต่ปี 2440-2475 เป็นเวลา 35 ปี จากการค้นคว้าเอกสาร บทความ นายผัน สีดา จากสมุดบันทึกราชทัณฑ์ ปี พ.ศ. 2535 พบว่า สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้พบกับคนดีของกรมราชทัณฑ์ คนหนึ่ง คือ พระพุทธเกษตรานุรักษ์ (โพธิ์ เคนะนันท์) ท่านผู้นี้เป็นชาวจังหวัดชัยนาท ได้มาทำงานอยู่กับพี่ชายของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เมื่อพี่ชายเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีถึงแก่กรรมลง ท่านผู้นี้ต้องตกทุกข์ได้ยากอยู่ หลายปี ต่อมาเจ้าพระยาศรีวิชัยชนินท (ชม สุนทราชน) ได้เป็นสมุหนเทศาภิบาล มณฑลนครชัยศรี จึงได้ชวนนายโพธิ์ฯ ไปเป็นภารโรงเรือนจำมณฑลนครชัยศรี ขณะนั้นทางราชการจะย้ายที่ทำการมณฑลนครชัยศรี จากริมแม่น้ำขึ้นไปที่ตั้ง ณ ตำบลพระปฐมเจดีย์ ใหญ่โตกว่าเรือนจำอื่น ๆ โดยประสงค์จะรวมเอานักโทษจากจังหวัดอื่นมาไว้ให้งานให้มากที่สุด พระพุทธเกษตรานุรักษ์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายงาน สร้างเมืองนครปฐมในฐานะที่เป็น

พระอัมระวง ครั้งนั้นเมืองนครปฐมถูกสร้างจากป่าขึ้นมาเป็นเมืองโดยแรงงานนักหาเรือนจำกลาง นครปฐม ที่ตั้งอยู่ตำบลพระปฐมเจดีย์ ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวมพล (กำลังโทษ) เพื่อสร้างเมือง นครปฐม โดยมีนายโพธิ์ เป็นนายงาน เป็นพระอัมระวงในสมัยนั้น เป็นเรือนจำที่มีระบบบริหาร ดีเลิศ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงบันทึกไว้ว่า "เรือนจำมณฑลนครชัยศรี ขึ้นชื่อ เลื่องลือว่าเป็นเรือนจำที่จัดดีที่สุดในสมัยนั้น" จนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จ เข้าไปทอดพระเนตร เมื่อเสด็จประพาสเมืองนครปฐมครั้งหนึ่ง ได้ทรงรู้จักและทรงตรัสชมพระพุทธรู กษेत्रฯ ในครั้งนั้นสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงบันทึกคุณลักษณะอันดีงามของพระพุทธรู กษेत्रฯ (โพธิ์) ไว้ว่า ฉลาดในการคุมนักโทษถึงขึ้นชื่อลือนามในสมัยนั้นว่านักโทษมณฑลนครชัยศรี ไม่รู้จักหนีและอาจจ่ายไปทำงาน ณ ที่ต่าง ๆ เช่น ทำการซ่อมแซมรักษาพระปฐมเจดีย์ และตาม บ้านพักข้าราชการ โดยมีต้องมีผู้คุม และเป็นคนมีอุปนิสัยฉลาดในการสังเกตกริยาอัชฌาัยคนดี ว่า พระอัมระวงอื่น ๆ อย่างหนึ่ง รู้จักเลี้ยงน้ำใจนักโทษอย่างหนึ่ง การปกครองนักโทษเหมือน พ่อเลี้ยงลูก ถึงจะใช้สอยงานหนัก หรือลงอาญารักษาวินัยของเรือนจำ ก็ทำโดยมีชาติเมตตาจิต และเขาเป็นอุระรักษาพยาบาลนักโทษที่เจ็บป่วย ทั้งช่วยเหลือเกื้อกูลด้วยความกรุณา มิให้ได้ เดือดร้อนโดยไม่จำเป็น ว่าโดยย่อเพราะแก่ประเพณีพรหิหารธรรมเป็นนิจันเอง เป็นเหตุให้ นักโทษรักใคร่นับถือถึงพากันเรียกว่า "คุณพ่อ" ทั้งเรือนจำ และคำว่า "คุณพ่อ" นั้นเลยเป็นชื่อ สำหรับผู้อื่นเรียกอย่างนามฉายาของพระพุทธรู กษेत्रฯ (โพธิ์) แพร่หลายในบริเวณเมืองนครปฐม สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพเมื่อทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต้อง รับผิดชอบดูแลคุฏะระางหัวเมืองด้วย ทรงดำริที่จะจัดการเรือนจำ ตามหัวเมืองให้ดีขึ้น ได้ สังเกตเห็นพระพุทธรู กษेत्रฯ ปกครองนักโทษได้เรียบร้อยดีกว่าที่อื่น จึงวางระเบียบการเรือนจำ กลางนครปฐมขึ้นโดยอาศัยพระพุทธรู กษेत्रฯ เป็นที่ปรึกษา และให้ทดลองระเบียบที่คิดขึ้นใหม่ ให้ รู้แน่ว่าจะใช้ได้ หรือจะขัดข้องอยู่ไรบ้างตัวอย่างเช่น วิธีทำครัวสำหรับเลี้ยงนักโทษ เดิมจ้าง บุคคลภายนอกเข้าไปเป็นนายครัว มีผลไม่พอใจด้วยสิ้นเปลืองเกินขนาด และอาหารที่ประกอบก็มี ใครพอใจนักโทษ จึงเปลี่ยนวิธีให้นักโทษทำครัวเองให้พระอัมระวงเป็นผู้จ่ายตลาดตัดการสิ้นเปลือง ลงได้ แต่อาหารที่นักโทษทำนั้นก็ยังไม่พอใจกันอยู่นั่นเอง จึงลองคิดวิธีใหม่อีกอย่างหนึ่งคือ ให้ นักโทษในเรือนจำเลือกกันเป็นนายครัว คนหนึ่งอยากให้ราษฎรเลือกผู้ใหญ่บ้าน นักโทษที่ได้รับ เลื่อนนั้นยกขึ้นเสมอ นายครัวคือ ไม่ต้องทำงานอย่างอื่น นอกจากดูแลงานครัว แต่ถ้านักโทษ ส่วนมากไม่พอใจ ขอให้เปลี่ยนเมื่อใด นายครัวที่ถูกเอาออกก็ต้องกลับไปทำงานอย่างเดิม พระ พุทธรู กษेत्रฯ จัดทดลองวิธีนี้ได้ผลจนใช้ได้เป็นแบบในเรือนจำทุกมณฑลในสมัยนั้น ระเบียบการ อื่น ๆ ก็จัดขึ้นที่เรือนจำมณฑลนครชัยศรี ก่อนโดยธรรมเนียมเดียวกันจนเห็นว่าเรือนจำมณฑลนครชัย

ศรีเป็นตัวอย่างได้ สมเด็จพระยาตำราพระราชานุภาพจึงได้สั่งให้พะอัมพะวงศ์จากมณฑลอื่นมาศึกษา ดูแบบอย่างจากเรือจํานนนครชัยศรี

ยุคกลาง

จาก พ.ศ. 2475-2510 เป็นระยะเวลา 35 ปี หากยืนอยู่ ณ ถนนหน้าพระนครปฐม มองตามถนนเข้าเรือนจำ 2 ข้างทางไม่มีอะไรกีดขวางตรงหน้า จะได้เห็นกำแพงเก่าสูงประกอบด้วยประตูใหญ่สีแดงคล้ำ ๆ สูงเท่ากำแพงกว้างเกือบเต็มถนน ภาพนั้นดูมืดมัวทั้ง สมกับเป็นที่คุมขังเหล่าอาชญากร กำแพงที่เห็นมีความหนาสูงโดยล้อมรอบเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ ภายในกำแพงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นแดนน้ำประปาซึ่งยกให้เทศบาลนครปฐมไปแล้ว เป็นที่พักของข้าราชการ ส่วนที่ 2 อยู่ตอนในมีเนื้อที่ 30 ไร่ เป็นตัวภายในเรือนจำโดยแท้จริง ในยุคกลางนี้ได้เพิ่มหน่วยงานขึ้นอีกหน่วยงานหนึ่งคือ การจัดตั้งสถานกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายขึ้น ซึ่งมีแห่งเดียวในประเทศไทย เรียกกว่า สถานกักกันนครปฐม ขึ้นอยู่ภายใต้การบริหารงานในความรับผิดชอบของเรือนจำกลางนครปฐม อยู่ในบริเวณส่วนหนึ่งของเรือนจำ มีเนื้อที่ 3 ไร่ 48 วา มีกำแพงคอนกรีต 4 ด้าน ในยุคนี้จึงได้มีการแบ่งแยกแดนออกตามลักษณะใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. แดนหญิง
2. แดนผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา
3. แดนพยาบาล
4. แดนกักกัน
5. แดนผู้ต้องขังที่พิจารณาโทษเรียบร้อยแล้ว คือ ผู้ต้องขังเด็ดขาด

ภายในแดนแต่ละแดนจะมีโรงงาน โรงเลี้ยง โรงครัว ห้องอบรม ห้องเรียน ห้องสมุด ที่อาบน้ำ ห้องส้วม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นสัดส่วน สำหรับด้านหน้าเรือนจำต่อมาเรือนจำได้ปรับปรุงสถานที่ตั้งทางเข้าเรือนจำด้านขวามือ โดยสร้างเป็นร้าน แสดงสินค้าของเรือนจำ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ของผู้ต้องขัง เช่น เครื่องเรือนต่าง ๆ เครื่องจักสานและอื่น ๆ วางขายอยู่

ยุคปัจจุบัน

นับแต่ปี พ.ศ. 2510-2540 เป็นเวลา 30 ปี เรือนจำกลางนครปฐมได้จัดให้มีสถานแรก รับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยแยกออกเป็น แดนวัยหนุ่ม โดยเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มจากเรือนจำภาคใต้ ภาคกลาง ซึ่งใกล้เคียงจังหวัดนครปฐมมารวมกันไว้ที่นี่ และจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ไปทำหน้าที่ในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อคัดย้ายผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่เหลือโทษน้อย ๆ กระทำผิดครั้งแรก ไปอยู่ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง ทัณฑสถานกึ่งอโยธยา (ปัจจุบันคือ ทัณฑสถานวัยหนุ่ม

พระนครศรีอยุธยา) และทัศนสถานปิดที่มินบุรี (ปัจจุบันถูกยุบไปรวมอยู่ที่ทัศนสถานวัยหนุ่ม กลางธัญบุรี) และให้เรือนจำพิเศษมินบุรีใช้พื้นที่ขยายเรือนจำออกมา) การเป็นสถานแรกรับ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้มีการปฏิบัติผู้ต้องขังวัยหนุ่มโดยเฉพาะเนื่องจากบุคคลเหล่านี้อยู่ในวัยคะนอง การกระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ประมาท อายุน้อยน่าจะมีโอกาสกลับตัวได้ จึงมีการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังวัยหนุ่มเหมือนหนึ่งเป็นเด็กนักเรียนจัดให้มีโรงเรียน เรียนหนังสือวิชาสามัญ วิชาชีพจัดให้ ฝึกวิชาชีพในเบื้องต้น และจัดให้มีสันทนาการ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เล่นดนตรี ร้องเพลง บันทึกลง เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียด ในที่สุดกรมราชทัณฑ์ได้มีนโยบายให้จัดการแข่งขันกีฬาวัย หนุ่มขึ้น โดยนำผู้ต้องขังจากทัศนสถานวัยหนุ่มต่าง ๆ มาร่วมแข่งขันกีฬาในเรือนจำกลาง นครปฐม เป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2521 เรือนจำกลางนครปฐม ได้ริเริ่มนำเอาวิธีของลูกเสือวิสามัญ ประเภทของโรงเรียนเข้ามาอบรมให้ผู้ต้องขังเป็นเรือนจำแห่งแรก โดยตั้งชื่อ กองลูกเสือวิสามัญ พุทธเกษตรธรรมาภรณ์ และได้ประกอบพิธีการฝึกอบรม โดยนายทวี ชุทธิชัย อธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้ เป็นประธาน ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่ภายในเรือนจำ เนื่องจากมีความแออัด ยึดเยียด แดนวัยหนุ่มเรือนจำกลางนครปฐม จึงได้รวมไว้ที่ทัศนสถานวัยหนุ่มธัญบุรีเรือนจำกลางนครปฐม ยังคงเหลือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีผู้ต้องขังหญิง นักโทษเด็ดขาด กำหนดโทษไม่เกิน 20 ปี และผู้กักกันในปี 2540 กรมราชทัณฑ์ใช้แผนอัตรากำลัง 5 ปี รอบที่ 3 ได้มีการจัดรูปแบบโครงสร้าง ขององค์กร เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่เปลี่ยนแปลงไป และให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จัดความซ้ำซ้อนของงาน และใช้บุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้สามารถตอบสนองภารกิจหลักทางด้านการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี และด้านการแก้ไข พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้เป็นปกติสุข เรือนจำกลางนครปฐมจึงได้ยกฐานะเป็นเรือนจำกลางประจำภาค เป็นเรือนจำประเภทปฏิบัติการ พิเศษ โดยการวางแผนการดำเนินการเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบอำนาจและมอบหมายจากกรม ราชทัณฑ์ ในด้านการบริหารงานบุคคล ทัศนคติปฏิบัติ การแก้ไข พัฒนาผู้ต้องขัง พัฒนาศักยภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างเรือนจำและทัศนสถานภายในเขตหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

เรือนจำกลางนครปฐม ตั้งขึ้นตามเขตอำนาจศาลจังหวัดนครปฐม มีอำนาจควบคุม ผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกผู้ต้องขังชายไม่เกิน 20 ปี และผู้ต้องขังหญิงไม่เกิน 15 ปี โดยมีหน้าที่ความ รับผิดชอบ ดังนี้

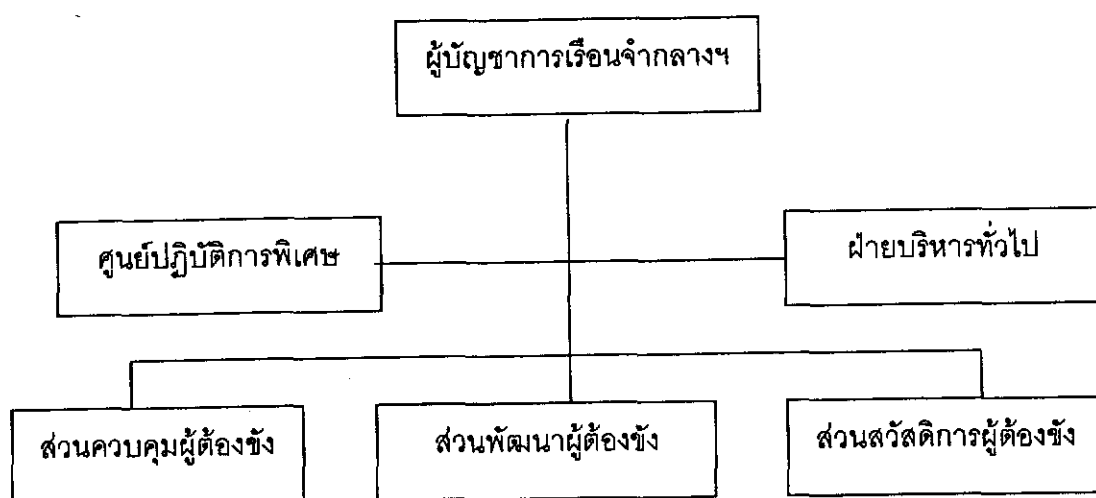
1. ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักราชาวิทยาลัยและหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเรือนจำ หรือที่กรมราชทัณฑ์มอบหมาย

2.2 โครงสร้างการบริหารงานของเรือนจำกลางนครปฐม

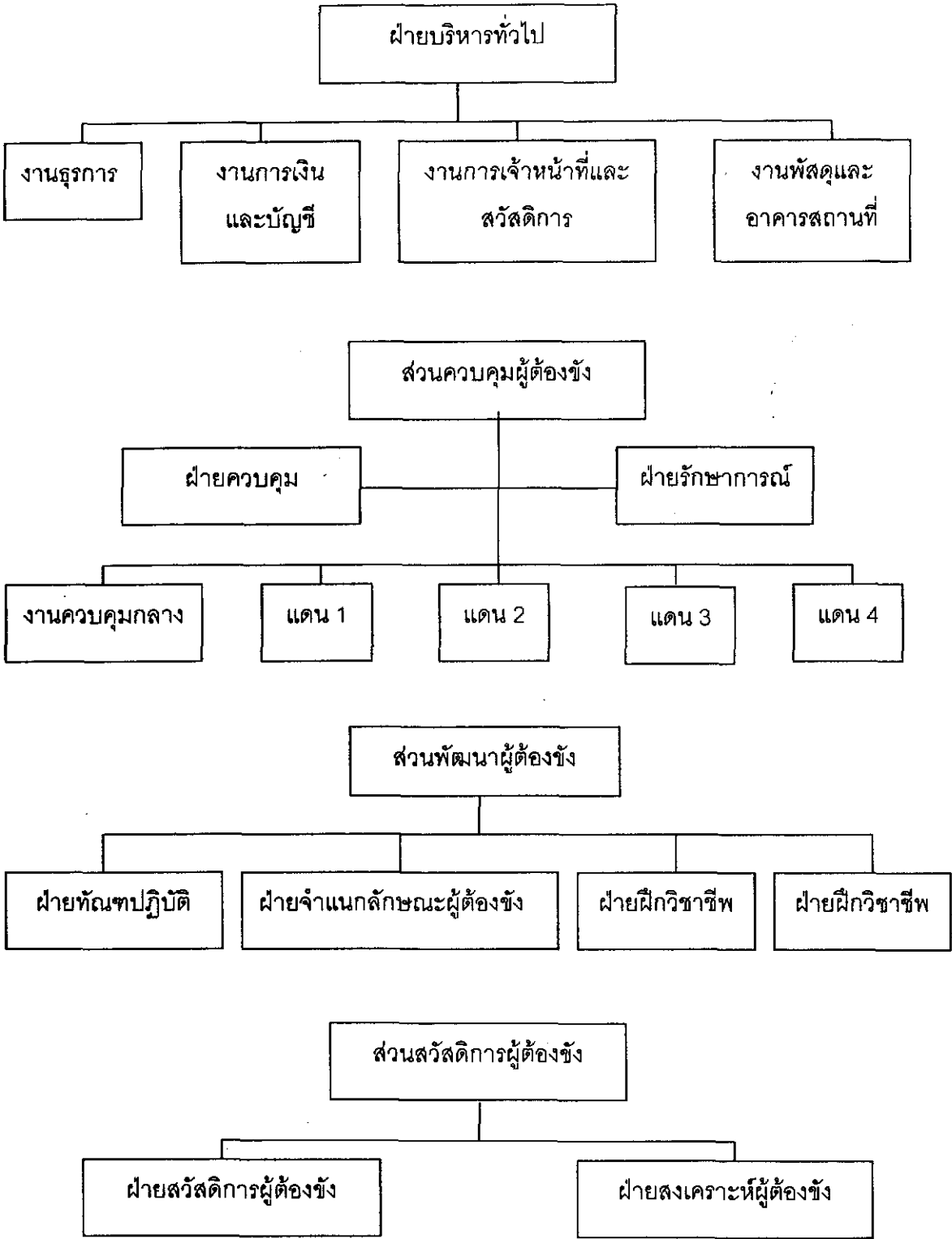
เรือนจำกลางนครปฐม ปัจจุบันมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 166 คน แบ่งออกเป็น ชาย 124 คน หญิง 20 คน และลูกจ้างชั่วคราว 20 คน คิดเป็นอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขัง 1: 20 แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 3 ส่วน 2 ฝ่าย ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1

โครงสร้างการบริหารงานเรือนจำกลางนครปฐม

แผนภูมิที่ 2.1 (ต่อ)

2.3 โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศเรือนจำกลางนครปฐม

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศขึ้น โดยถือเป็นนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับมามีชีวิตในสังคม ได้อย่างปกติ ซึ่งโปรแกรมหั้ดังกล่าวจัดทำขึ้นโดยนำแนวคิดและวิธีการแก้ไขฟื้นฟู ทั้งจาก ต่างประเทศและในประเทศมาประยุกต์ให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ดังนั้นจึงได้ ดำเนินการโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศขึ้นแห่งแรกที่เรือนจำกลาง นครปฐม และถือว่าเป็นเรือนจำนำร่องที่ได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดีทั้งตัวผู้ต้องขังเองก็มีความ สม่ัใจที่จะแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของตนในทางที่ถูกต้อง รวมถึงคนในชุมชนให้ความร่วมมือและ ยอมรับในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของผู้ต้องขัง ส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้ต้องขังให้ มีความเข้มแข็งที่จะกลับตัวเป็นคนดีและกล้าที่จะกลับไปอยู่ในชุมชน โดยโปรแกรมการแก้ไข ฟื้นฟูผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศของเรือนจำกลางนครปฐมนั้นจะคัดเลือกผู้ต้องขังในคดีข่มขืน กระทำชำเรา คดีรั่มโทรมและคดีพรางผู้เยาว์เท่านั้น ปัจจุบันได้ดำเนินการมาแล้ว 2 รุ่น

รุ่นที่ 1 ดำเนินการเมื่อ 9 กุมภาพันธ์-12 พฤศจิกายน 2547 จำนวน 50 คน เหลือ 23 คน

รุ่นที่ 2 ดำเนินการเมื่อ 23 พฤษภาคม-7 ตุลาคม 2548 จำนวน 38 คน เหลือ 34 คน

สำหรับโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศจะเริ่มจาก

1. การฝึกแบบเข้มข้น (Shock Therapy) ใช้เวลา 4 สัปดาห์

1.1 กิจกรรมเพื่อสังคม

- ด้านสุขภาพพลเรือนจำ
- ทำความสะอาดสุขภัณฑ์
- กำจัดสิ่งปฏิกูล

1.2 การฝึกระเบียบแถว

1.3 การฝึกกายบริหาร

- 10 ท่าพญายม

1.4 กิจกรรมสำนึกบาป

- นั่งเก้าอี้ร้อน (Hot Chair)
- เพื่อสำนึกถึงความผิด
- ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

- 1.5 กฎ ข้อบังคับ ระเบียบของเรือนจำ
2. การจูงใจและสร้างสัมพันธภาพ ใช้เวลา 4 สัปดาห์
 - 2.1 จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง
 - ศึกษาประวัติเป็นรายบุคคล
 - จัดประเภทกลุ่มกระทำผิด
 - 2.2 ปฐมนิเทศ
 - วัตถุประสงค์โครงการ
 - สร้างแรงจูงใจ
 - แนวทางการฝึกอบรม
 - 2.3 ประเมินผลรายบุคคล
 - สัมภาษณ์
 - แบบสอบถาม
 - สังเกตพฤติกรรม
3. การแก้ไขฟื้นฟู ใช้เวลา 27 สัปดาห์
 - 3.1 สร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม
 - การรวมกลุ่มในสังคม
 - การเรียนรู้ของมนุษย์
 - ความต้องการของมนุษย์
 - การเข้าใจชีวิต รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
 - 3.2 เรียนรู้ผลกระทบต่อเหยื่อ
 - การรับรู้ความรู้สึกของเหยื่อ
 - คู่มือทัศนเหยื่อถูกข่มขืน
 - สมมติเหยื่อคือญาติของตนเอง
 - ระบายความรู้สึก
 - การพัฒนาทักษะในความสัมพันธ์ที่ดีกับเพศตรงข้าม
 - การวิเคราะห์ตนเองและเข้าใจผู้อื่น (เหยื่อ)
 - การชดใช้ความผิด
 - การสาบานตนเอง

3.3 พฤติกรรมการกระทำผิด

- เข้าใจในการกระทำผิดของตน
- เปิดเผยความรู้สึก
- กฎหมายกับความผิดทางเพศ
- กิจกรรมคลายเครียด

3.4 เพศศึกษา

- พฤติกรรมทางเพศ
- การจัดการอารมณ์ทางเพศ
- การควบคุมอารมณ์
- การจัดการกับความเครียด

4. การกลับสู่สังคม ใช้เวลา 5 สัปดาห์

4.1 เตรียมการปลดปล่อย

- การตั้งเป้าหมายในชีวิต
- การฝึกอาชีพ
- การหางานทำ
- ครอบครัวสัมพันธ์
- พักการลงโทษ
- ประเมินผล

5. การประเมินผลและติดตามผล

5.1 คุมประพฤติ

- การรายงานตัว
- การแนะนำ

5.2 การประเมินผลและติดตามผล

- ระหว่างที่อยู่ในโปรแกรม
- ภายหลังพ้นโทษ

ในการดำเนินการตามโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศที่เรือนจำกลาง นครปฐมนั้น การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของหลักสูตรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับผลสำเร็จของการดำเนินการได้ ซึ่งในโปรแกรมฯ ได้ทำการประเมิน 3 ระดับ ทั้งก่อนและหลังการอบรมคือ

ระดับที่ 1 การประเมินความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของสมาชิก

วิธีการ

1. การสังเกตปฏิกิริยาของสมาชิกที่เข้ารับการอบรมตามโปรแกรมฯ
2. ให้สมาชิกเขียนบรรยายความรู้สึกก่อนและหลังเข้ารับการอบรม
1. การสังเกตปฏิกิริยาของสมาชิกที่เข้ารับการอบรมตามโปรแกรมฯ

ก่อนเข้ารับการอบรม พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีท่าทีหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจ เจ้าหน้าที่ วิทยากรภายนอก หรือแม้กระทั่งเพื่อนสมาชิกด้วยกัน โดยสังเกตจากท่าทางและดวงตาที่แข็งกร้าว บางคนไม่ยอมสบตาด้วยขณะพูดคุยหรือทำกิจกรรม มีความระมัดระวังทั้งคำพูดการแสดงออกค่อนข้างสูง บางคนมีลักษณะเหม่อลอย แต่สมาชิกทั้งหมดให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี แต่เป็นลักษณะให้ความร่วมมือแบบจำยอม อาจเพราะเกรงกลัวการลงโทษ ถ้าไม่ให้ความร่วมมือ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่เกิดขึ้นจากภายในจิตใจของตัวเอง

หลังเข้ารับการอบรม พบว่า สมาชิกมีความห่วงใย เอาใจใส่ซึ่งกันและกันหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพ ทำกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรม Walk Rally for Life สังเกตได้ว่าการหยอกล้อพูดคุยกันมากขึ้น สมาชิกมีความกล้าที่จะพูด แสดงออก และเปิดเผยความรู้สึกที่อยู่ภายในใจให้เพื่อนสมาชิกและวิทยากรฟัง ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ สังเกตได้จากการรักษาเวลาของสมาชิก ซึ่งมักจะมาก่อนเวลาที่นัดหมายและจะนั่งคอยอย่างเป็นระเบียบ การจัดเตรียมสถานที่ เครื่องเสียง อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนที่วิทยากรจะไปถึง และการซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ภายหลังจากอบรมในแต่ละครั้ง มีท่าทีเป็นมิตร ผ่อนคลาย และให้ความไว้วางใจมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

2. ให้สมาชิกเขียนบรรยายความรู้สึกก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

2.1 ก่อนการอบรม

- ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง สมาชิกส่วนใหญ่รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีประโยชน์และเป็นภาระของครอบครัว หลายคนรู้สึกท้อแท้ หดหู่ ไร้ชีวิตชีวา ว่าง ๆ อย่างไม่มีจุดหมาย รู้สึกเครียด วิตกกังวล กลัวที่จะเข้าร่วมอบรม เพราะขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และคิดว่าตนไม่มีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้

- ความรู้สึกที่มีต่อสังคมภายนอกและวิทยากร ก่อนการอบรมสมาชิก มีความเชื่อว่าบุคคลภายนอกรวมทั้งทีมงานและวิทยากรไม่ยอมรับ รังเกียจพวกตน มองสมาชิกเป็นพวกโรคจิตที่กระทำผิดคดีทางเพศ และคิดว่าหากพวกเขาเข้ามารับการอบรมตามโปรแกรมฯเป็นการ

ประจักษ์ตัวเองให้สังคมรับรู้ว่าเป็นคนไม่ดี และรู้สึกเหมือนถูกซ้ำเติม ทำให้เกิดความรู้สึกอับอายเวลาที่ได้พบกับบุคคลภายนอก

- ความรู้สึกที่มีต่อการอบรม สมาชิกหลายคนไม่เชื่อว่าการอบรมตามโปรแกรมจะทำให้พวกเขาสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ และคิดว่าการอบรมเป็นเรื่องน่าเบื่อ เป็นเรื่องไร้สาระ เพราะเข้าใจว่าการอบรมคง มีลักษณะเป็นรูปแบบเดิม ๆ ซึ่งสมาชิกรู้สึกว่าทำให้เสียเวลา สมาชิกบางคนติดต่อด้านอยู่ในใจ และไม่ต้องการเข้ารับการอบรม มีเพียงจำนวนน้อยที่ต้องการเข้ารับการอบรม เพราะคิดว่าเป็นเรื่องใหม่ น่าจะได้ประโยชน์ไม่มากนักน้อยจากการอบรมและดีกว่าอยู่เฉย ๆ แต่ไม่ได้คาดหวัง มากนัก

2.2 หลังการอบรม

- ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง หลังผ่านการอบรมสมาชิกรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีประโยชน์ต่อสังคมและครอบครัวมากขึ้น มีความหวังและกำลังใจพร้อมที่จะเริ่มต้นชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีสุขภาพจิตดีขึ้น ไม่เครียดและวิตกกังวลเหมือนก่อนเข้ารับการอบรม

- ความรู้สึกที่มีต่อสังคมภายนอกและวิทยากร สมาชิกรู้สึกดีใจที่สังคมภายนอกให้การยอมรับ ไม่รังเกียจพวกเขา ไม่คิดว่าคนที่กระทำผิดทางเพศเป็นพวกโรคจิตแต่เป็นเพียงการกระทำที่ผิดพลาดในอดีต ซึ่งสามารถแก้ไขได้ ทำให้สมาชิกมีกำลังใจและต้องการกลับออกไปเป็นคนดีของครอบครัวและสังคมอีกครั้ง

- ความรู้สึกที่มีต่อการอบรม ภายหลังจากอบรมสมาชิกมีทัศนคติที่ดี ได้รับความรู้ต่าง ๆ มากมายที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทั้งในเรื่องจำและภายหลังพ้นโทษ นอกจากนี้สมาชิกยังเกิดการยอมรับ และสำนึกผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำผิดไว้และต้องการจะปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตน

ระดับที่ 2 การประเมินการดำเนินงาน (ความพยายามหรือประเมินสิ่งที่ทำ)

ขั้นเตรียมการ

- 1) จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ระยะเวลา 1 สัปดาห์
- 2) ประเมินบุคลิกภาพ และประเมินสุขภาพจิต ระยะเวลา 1 วัน
- 3) การฝึกอบรมวินัยอย่างเข้มข้น (Shock Therapy) ระยะเวลา 4 สัปดาห์
- 4) การปฐมนิเทศสมาชิก และประเมินก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ระยะเวลา 2 วัน

ขั้นบำบัดฟื้นฟู

- 1) การให้คำปรึกษารายบุคคล (Individual Counseling)
- 2) การให้คำปรึกษารายกลุ่ม (Group Counseling)

3) หลักสูตรเฉพาะเพื่อการปรับทัศนคติและพฤติกรรมผู้ต้องขัง รวมระยะเวลา 30 ชั่วโมง

- การจูงใจและสร้างสัมพันธภาพ การสร้างบรรทัดฐานของกลุ่มระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- การเข้าใจชีวิต/รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- กิจกรรมเดินหาสาระ Walk Rally for life ระยะเวลา 6 ชั่วโมง
- การรับรู้ความรู้สึกและผลกระทบของผู้เสียหาย/วิเคราะห์ตนเองและเข้าใจผู้อื่น

ระยะเวลา 18 ชั่วโมง

4) เสริมสร้างการเรียนรู้และฝึกทักษะด้านต่าง ๆ รวมระยะเวลา 90 ชั่วโมง

- การแก้ไขปัญหาชีวิต ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- การทำกิจกรรมระดมสมอง/ความคิด ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- การทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ ระยะเวลา 9 ชั่วโมง
- การตั้งเป้าหมายชีวิต ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- กิจกรรมกลุ่มนันทนาการ ระยะเวลา 60 ชั่วโมง
- การให้การสงเคราะห์ แหล่งการให้บริการสงเคราะห์ และวิธีการขอรับการสงเคราะห์

ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

- การดู VDO เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

5) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ รวมระยะเวลา 30 ชั่วโมง

- ทัศนคติที่เกี่ยวกับการกระทำทางเพศที่มีผลต่อสังคม ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- เพศศึกษาและปัญหาทางเพศ ระยะเวลา 6 ชั่วโมง
- การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ และความเครียด ระยะเวลา 6 ชั่วโมง
- สิ่งเร้าที่มีผลต่อการกระทำผิดในภาวะปัจจุบัน ระยะเวลา 3 ชั่วโมง
- การสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อเพศตรงข้าม ระยะเวลา 9 ชั่วโมง
- ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่องผลของการกระทำผิดทางเพศ พร้อมเข้ากลุ่มสัมมนา

สรุประยะเวลา 3 ชั่วโมง

6) การใช้กลุ่มบำบัดต่าง ๆ

- ชุมชนบำบัด (การประชุมกลุ่มเช้า) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง
- ดนตรีบำบัด (ขับร้องเพลงประสานเสียง) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง
- อาชีวบำบัด (ฝึกวิชาชีพ เข้ากองงาน) สัปดาห์ละ 7-8 ชั่วโมง

- กีฬาน้ำบาด 9 ชั่วโมง
- ศาสนาน้ำบาด 7 ชั่วโมง
- การศึกษาสายสามัญ 180 ชั่วโมง
- การฝึกโยคะ 30 ชั่วโมง
- ครอบครัวน้ำบาด 1 ครั้ง 3 ชั่วโมง

ระดับที่ 3 การประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินงาน (OUT PUT)

คือ การประเมินเพื่อดูว่า สมาชิกที่เข้ารับการอบรมตามโปรแกรมฯ ได้รับความรู้อะไรเพิ่มเติม และมีการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติหรือพฤติกรรมหรือไม่อย่างไร

วิธีการ ให้สมาชิกเขียนบรรยายในหัวข้อ "ข้อคิดหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ"

ภายหลังการอบรมพบว่า สมาชิกได้รับความรู้ในด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้และฝึกทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายชีวิต การให้การสงเคราะห์ และการแก้ไขปัญหา ครบทุกหัวข้อตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ขณะอยู่ในเรือนจำ) โดยเฉพาะการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ และกลุ่มนันทนาการ ทำให้สมาชิกได้เรียนรู้และเกิดทักษะในการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นและการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ความซื่อสัตย์ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบ เมื่อสมาชิกได้ฝึกโดยการปฏิบัติอยู่เสมอจนกลายเป็นนิสัย ซึ่งจะส่งผลต่อสมาชิกเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและครอบครัวภายหลังพ้นโทษ

ตารางที่ 2.1

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิก
ภายหลังการอบรมตามโปรแกรม

ก่อนเข้ารับการอบรม	หลังเข้ารับการอบรม
<u>ทัศนคติที่มีต่อตนเอง</u> - สมาชิกคิดว่าตนเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณค่า เป็นภาระของครอบครัวที่ต้องมารับผิดชอบ เสียเสียเลี้ยงดู - มีความวิตกกังวล เครียด ท้อแท้ หดหู่ ไร้ชีวิตไปวัน ๆ อย่างไม่มีจุดหมาย	- สมาชิกคิดว่าชีวิตมีความสำคัญมากกว่า เมื่อก่อนและตระหนักในคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ยังมองเห็นคุณค่าของผู้อื่น โดยเฉพาะผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบมากมายจากการกระทำของตน - สมาชิกทั้งหมดมีกำลังใจเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งจะเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะตามมาอย่างมีสติ รู้จักคิด ไตร่ตรองว่าสิ่งไหนควรหรือไม่ควรทำ และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินชีวิต
<u>ทัศนคติที่มีต่อการกระทำผิดของตน</u> - สมาชิกจำนวนเกือบครึ่งของจำนวนทั้งหมด ปฏิเสธและไม่ยอมรับว่าการกระทำของตน นั้นเป็นการกระทำที่ผิดและสร้างความเสียหายให้กับผู้เสียหาย ครอบครัว และสังคม	- สมาชิกยอมรับว่าสิ่งที่ตนได้ทำลงไปนั้น เป็นการกระทำที่ผิดเพราะตนไม่มีความหนักแน่น ขาดสติไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ทำไป เพราะความคึกคะนอง รู้สึกเสียใจและสำนึกผิด
- นอกจากนี้สมาชิกหลายคนยังกล่าวโทษบุคคลอื่นเช่น 1) ผู้เสียหายเป็นฝ่ายยินยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์กับตน (กรณีรุมโทรม) 2) เพื่อนหรือคู่ดีเป็นคนชักชวน 3) การอบรมเลี้ยงดูและสภาพครอบครัว 4) สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์	- การที่ถูกจองจำเป็นผลมาจากการกระทำของตนเพียงผู้เดียว โดยไม่คิดโทษผู้อื่นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และคิดว่าโทษที่ได้รับนั้นเหมาะสมแล้วกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายและครอบครัว

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ก่อนเข้ารับการอบรม	หลังเข้ารับการอบรม
<u>ทัศนคติที่มีต่อผู้เสียหาย</u> - สมาชิกคิดว่า การกระทำผิดของตนนั้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากตัวผู้เสียหายที่ยินยอม ไม่ชัดเจนหรือเปิดโอกาสให้ตนได้มีเพศสัมพันธ์ด้วย	- สมาชิกรู้สึกเสียใจในสิ่งที่ตนได้ทำลงไป ซึ่งเป็นการสร้างตราบาปให้กับผู้เสียหายได้รับความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ และเข้าใจความรู้สึกของผู้เสียหายซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว
<u>ทัศนคติต่อเพศตรงข้าม</u> - สมาชิกส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพศตรงข้ามโดยจะคิดว่า ผู้หญิงที่ชอบเที่ยวกลางคืน, ชอบไปดูการแข่งหรือช้อนท้ายรถจักรยานยนต์ตอนกลางคืน (เด็ก test), ขับรถเล่น เป็นผู้หญิงไม่ดี เคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อนที่จะมาพบกับสมาชิก ดังนั้นการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงลักษณะนี้จึงเป็นเรื่องธรรมดา และมีความเชื่อว่าผู้หญิงที่ดีจะไม่มาอยู่ในสถานที่และเวลาที่ล่อแหลมหรือเสี่ยงต่อความปลอดภัย	- สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้ามมากขึ้น จากการประเมินพบว่า สมาชิกเข้าใจความรู้สึกของผู้หญิง ซึ่งเป็นเพศที่บอบบางทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะผู้หญิงที่ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ต้องได้รับความเจ็บปวดมากมาย นอกจากนี้สมาชิกยังต้องการที่จะปกป้องและให้เกียรติผู้หญิงซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า
<u>ทัศนคติที่มีต่อสังคม</u> - สมาชิกค่อนข้างเก็บตัว เงียบขี้นม ระวังตัวมากคิดถึงแต่ตัวเอง และคำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเองเป็นหลักหรือค่อนข้างเห็นแก่ตัว - สมาชิกจะคิดเสมอว่า สังคมภายนอกทอดทิ้งรังเกียจ และไม่ต้อนรับพวกตนอีกต่อไป และคิดว่าคนภายนอกจะมองพวกตนว่าเป็นขยะสังคมเป็นพวกโรคจิต โดยเฉพาะผู้กระทำผิดทางเพศ	- หลังการอบรมทำให้สมาชิกรู้จักการรวมกลุ่มการทำงานเป็นทีม การเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันพร้อมที่จะทำประโยชน์หรือสิ่งดี ๆ ให้กับสังคม ชดเชยสิ่งที่ผ่านมา - สมาชิกปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อสังคมภายนอก ณ วันนี้ สมาชิกได้รับรู้แล้วว่า สังคมภายนอกได้ให้โอกาสพวกตนได้แก้ไขและปรับปรุงตัวอีกครั้ง เพื่อเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ก่อนเข้ารับการอบรม	หลังเข้ารับการอบรม
<u>ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว</u> - หลังจากการถูกจองจำ สมาชิกหลายคน ไม่ได้รับการติดต่อจากญาติพี่น้องหรือบางคนนาน ๆ จึงจะติดต่อกลับมาสักครั้ง ทำให้รู้สึกว่าพวกตนถูกครอบครัวทอดทิ้งและสิ่งที่ตนได้ทำสร้างความอับอายให้แก่สมาชิกในครอบครัว สมาชิกหลายคนมองข้ามความสำคัญของครอบครัว เพราะมาจากครอบครัวที่ยากจน แดกแยก มีปัญหาทำให้สมาชิกบางคนกล่าวโทษว่าครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ตนกระทำผิด	- หลังการอบรมพบว่า สมาชิกมองเห็นและให้ความสำคัญกับครอบครัวมากขึ้น และพบว่าครอบครัวเป็นสิ่งที่สุดท้ายที่สมาชิกใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตในเรือนจำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความรู้สึกที่ถูกเก็บซ่อนไว้ เพราะสมาชิกไม่ต้องการให้คนอื่นมองเห็นความอ่อนแอของตน ที่ต้องการกลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัวอีกครั้งและพร้อมที่จะปรับปรุงตนให้มีความรับผิดชอบตามที่ครอบครัวคาดหวังภายหลังจากพ้นโทษ

3. โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของต่างประเทศ

โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังกระทำผิดทางเพศที่มีในต่างประเทศนั้น ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชีววิทยาและทัศนวิทยาโดยนายนักธิ จิตสว่าง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (นักธิ จิตสว่าง, 2546, น. 17-26) ไว้ดังนี้

ผู้กระทำผิดทางเพศเป็นผู้กระทำผิดที่มีมูลเหตุจูงใจแตกต่างไปจากผู้กระทำผิดในคดีอื่น ๆ โดยมีจุดหลักอยู่ที่การมีมูลเหตุจูงใจทางเพศซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ทางเพศของตน ดังนั้นปัญหาของผู้กระทำผิดดังกล่าวนี้ จึงเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับอารมณ์ จิตใจและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน จำเป็นจะต้องได้รับการบำบัด เยียวยาเพื่อปรับทัศนคติค่านิยม และพฤติกรรม ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการยับยั้งควบคุมอารมณ์ของตนให้ได้ มิฉะนั้น บุคคลเหล่านี้จะกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก เป็นอันตรายต่อสังคม โดยเฉพาะผู้ที่กระทำผิดบางคนที่มีพฤติกรรมทางเพศเบี่ยงเบนมาก เช่น พวกที่ชอบข่มขืนเด็ก พวกใช้กำลังในการข่มขืนด้วยการทำร้ายร่างกายหรือฆ่าเหยื่อ เป็นต้น

เรือนจำซึ่งเป็นสถานที่ควบคุมผู้กระทำผิดทางเพศจึงจำเป็นต้องรู้โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศ เพื่อปรับพฤติกรรมของผู้ต้องขังดังกล่าว ทั้งนี้โดยมีการจัดโปรแกรมซึ่งจะมีกระบวนการ ขั้นตอน หลักสูตร ตลอดจนเทคนิควิธีต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าว

3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดโปรแกรมบำบัด

วัตถุประสงค์หลักของการจัดโปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศ คือการป้องกัน การกระทำผิดซ้ำ วัตถุประสงค์รอง คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ดังนั้น โปรแกรมการแก้ไขและปรับพฤติกรรมผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่มุ่งที่จะปรับพฤติกรรม ดังนี้

1. ปรับทัศนคติและเพิ่มความรู้เกี่ยวกับเพศให้ถูกต้อง
2. ลดการหมกมุ่นพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศลง การเรียนรู้วิธีลดความต้องการทางเพศ
3. เพิ่มทักษะในการควบคุมอารมณ์ และเพิ่มทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับเพศ

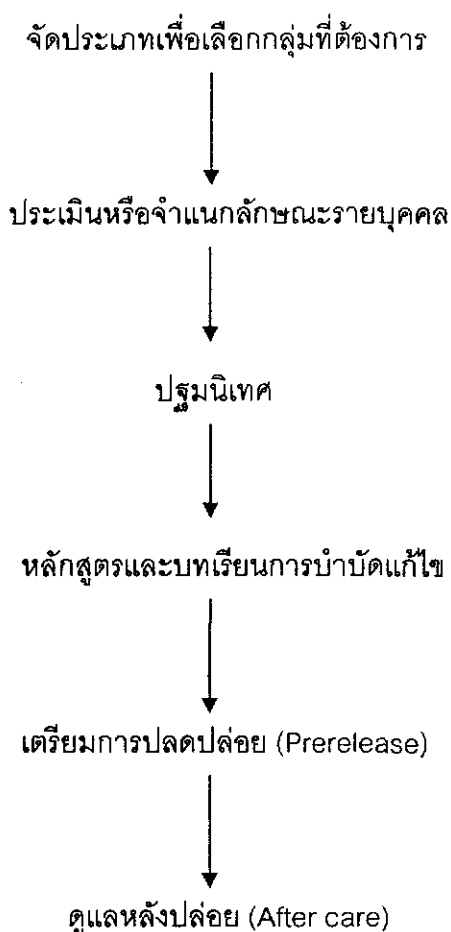
ตรงข้าม

4. ทำให้ตระหนักและรับรู้ภาวะจิตใจของผู้เสียหาย เพื่อให้รู้ว่าเหยื่อได้รับผลร้ายอย่างไร ทนทุกข์ทรมานแค่ไหน ผลกระทบที่ตามมาคืออะไร

5. ทำให้เข้าใจถึงวงจรในการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกและแนวทางในการหลีกเลี่ยงวงจรดังกล่าว

3.2 กระบวนการในการดำเนินการตามโปรแกรม

การดำเนินการตามโปรแกรมในการแก้ไขผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการกำหนดประเภทของผู้กระทำผิดทางเพศที่จะนำมาใช้บำบัดแก้ไขก่อนว่าจะเลือกกลุ่มใด เช่น กลุ่มที่กระทำผิดต่อเด็ก (ต่ำกว่า 16 ปี) หรือกลุ่มที่กระทำผิดโดยใช้ความรุนแรง มีการฆ่า เป็นต้น ในการนี้จะต้องมีการจัดประเภทก่อนเพื่อเลือกกลุ่ม จากนั้นเมื่อเลือกกลุ่มได้แล้ว (เช่น เลือกได้ 30 คน) จะดำเนินการประเมินหรือจำแนกลักษณะเป็นรายบุคคล การปฐมนิเทศต่อจากนั้นจึงนำไปสู่การจัดบทเรียนฝึกปฏิบัติและบำบัด ซึ่งเป็นภารกิจหลักของโปรแกรมก่อนที่จะดำเนินการเตรียมการปลดปล่อยและการดูแลหลังปล่อย กระบวนการดังกล่าวแยกพิจารณาได้ดังนี้

3.3 การจัดประเภทผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

การพิจารณาการจัดประเภทผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ เพราะจะต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเลือกเข้าโปรแกรมหรือเลือกมารับการแก้ไข ปกติจะเลือกกลุ่มที่เป็นปัญหามากที่สุดเป็นกลุ่มที่มีจำนวนไม่มาก เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งจำเป็นต้องเลือกมารับการบำบัดแก้ไข การแบ่งกลุ่มนั้นอาจแบ่งหรือจำแนกได้โดยอาศัยเกณฑ์หลายประเภท เช่น เกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้เสียหาย ก็แยกได้ว่า เคยรู้จักกันมาก่อนหรือไม่ เป็นต้น ในการเลือกอาจนำเกณฑ์ต่าง ๆ หลาย ๆ เกณฑ์มาพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งเป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข เกณฑ์ในการจำแนกนั้นอาจแยกพิจารณาได้ ดังนี้

จำแนกตามพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

ผู้กระทำความผิดที่มีการเบี่ยงเบนทางเพศ (ข่มขืนเด็กเล็ก ข่มขืนคนแก่ ศพ ลัตว์ หรือข่มขืน

สัตว์)

1. ผู้กระทำความผิดที่มีพฤติกรรมทางเพศปกติ

จำแนกตามวัยของผู้เสียหาย

1. ผู้เสียหายเป็นเด็ก (ต่ำกว่า 16 ปี)
2. ผู้เสียหายเป็นผู้ใหญ่ (16 ปี ขึ้นไป)

จำแนกตามวัยของผู้กระทำความผิด

1. ผู้กระทำความผิดเป็นเด็ก (ต่ำกว่า 16 ปี)
2. ผู้กระทำความผิดเป็นวัยรุ่น (ไม่เกิน 25 ปี)
3. ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใหญ่ (25 ปี ขึ้นไป)

จำแนกตามประเภทคดี

1. ความผิดทางเพศที่ไม่ร้ายแรง (อนาจาร ลวนลาม)
2. ความผิดทางเพศร้ายแรง (ข่มขืน กระทำชำเรา กักขัง ฯลฯ)

จำแนกตามความรุนแรงในการกระทำความผิด

1. การกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดใช้ความรุนแรง (ทำร้ายร่างกาย ฯลฯ)
2. การกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดไม่ใช้ความรุนแรง

จำแนกตามประวัติการกระทำความผิด

1. ผู้กระทำความผิดที่เคยมีประวัติการกระทำความผิดทางเพศมาก่อน
2. ผู้กระทำความผิดที่ไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดมาก่อน

จำแนกตามจำนวนของผู้กระทำความผิด

1. ผู้กระทำความผิดที่กระทำคนเดียว
2. ผู้กระทำความผิดที่กระทำเป็นกลุ่ม

จำแนกตามความสัมพันธ์กับผู้เสียหาย

1. ผู้กระทำความผิดไม่รู้จักผู้เสียหายมาก่อน
2. ผู้กระทำความผิดรู้จักผู้เสียหายมาก่อน
3. ผู้กระทำความผิดเป็นญาติใกล้ชิดกับผู้เสียหาย

จำแนกตามลักษณะของการกระทำผิด

1. เป็นการกระทำที่มีการวางแผนล่วงหน้า
2. เป็นการกระทำที่ไม่มีการวางแผนแต่สบช่องโอกาส
3. เป็นการกระทำที่เกิดจากความมีเมตตาหรือยาเสพติด

การจำแนกหรือจัดประเภทอาจทำได้มากกว่านี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจัดประเภทแต่จะมีเกณฑ์อะไรบ้างนั้นขึ้นอยู่กับความสนใจ และปัญหาของผู้กระทำผิดทางเพศในแต่ละประเทศที่ไม่เหมือนกัน บางประเทศมีปัญหาเกี่ยวกับการข่มขืนเด็ก ก็จะจัดโปรแกรมเพื่อบำบัดผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ หรือบางประเทศมีปัญหาเกี่ยวกับการข่มขืนแล้วฆ่าก็จะจัดกลุ่มสำหรับพวกนี้เช่นกัน แต่การจัดกลุ่มอาจนำเกณฑ์ 2-3 เกณฑ์ มาใช้ร่วมกัน เช่น ผู้กระทำผิดทางเพศในคดีข่มขืนเด็ก ในกลุ่มของผู้กระทำผิดที่เคยทำผิดมาก่อนแล้ว เป็นต้น

3.4 การประเมินหรือจำแนกลักษณะรายบุคคล

หลังจากที่ได้เลือกกลุ่มของผู้ต้องขังคดีความผิดทางเพศประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว (ปกติจะประมาณ 20-30 คน ต่อหนึ่งโปรแกรม) ก่อนที่จะดำเนินการบำบัดตามหลักสูตร ก็จะต้องทำการประเมินคุณลักษณะและจำแนกประเภทรายบุคคลก่อน เป็นการประเมินทางจิตวิทยา การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิด เพื่อทำความรู้จักเกี่ยวกับพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว โดยนักบำบัด การประเมินทางจิตตามแบบประเมินและการประเมินพฤติกรรมทางเพศ

การประเมินมุ่งที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่การกระทำผิดของสมาชิกแต่ละคน โดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยาเพื่อประเมินอารมณ์ ทัศนคติ พฤติกรรม และทักษะทางสังคม ตลอดจนระดับของความเห็นใจเหยื่อและแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลง

มีการประเมินรสนิยมทางเพศ ตัวปลุกอารมณ์เพศ และการตอบสนองทางเพศ และพฤติกรรมเบี่ยงเบน ข้อมูลดังกล่าวนี้จะนำไปจัดทำสมุดพกประจำตัวของสมาชิกจากข้อมูลดังกล่าวจะนำไปใช้ในการพิจารณาปรับเข้าโปรแกรมหรือไม่ ซึ่งจะถามความสมัครใจของผู้ต้องขังด้วย นอกจากนี้ยังใช้ในการกำหนดระยะเวลาในการบำบัด เนื้อหาหลักสูตรการบำบัด ตลอดจนจุดเน้นและวิชาการบำบัดซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

3.5 หลักสูตรและบทเรียนสำหรับให้ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติ

การดำเนินการบำบัดแก้ไขตามหลักสูตรที่จัดขึ้นควรมีทีมงานในทีมประมาณ 4-5 คน ผลัดเปลี่ยนหรือรวมกันมาดำเนินการ โดยหลักสูตรดังกล่าวนี้จะแยกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนแรกจะ เน้นการทำให้ผู้กระทำผิดเข้าใจถึงสาเหตุการกระทำผิดของเขา และส่วนที่สองจะเน้นการพัฒนาทักษะในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ หลักสูตรดังกล่าวแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การสร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม

ในช่วงแรกของการบำบัดจะเน้นการกระทำความรู้จักและสร้างความไว้วางใจในสมาชิกของกลุ่ม สร้างความรู้สึกและบรรยากาศที่ดีในกลุ่ม ขณะเดียวกันก็มุ่งใจให้สมาชิกได้ให้ความร่วมมือกับการบำบัด เริ่มต้นจากการให้สมาชิกแต่ละคนเปิดเผยเหตุผลและความหวังที่สมัครเข้ามารับการบำบัดจากนั้นจึงช่วยกันวางบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เช่น ความซื่อสัตย์ การเคารพซึ่งกันและกัน หรือการรักษาความลับ เป็นต้น รวมตลอดถึงการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อสร้างทีมงานในการทำงานและอยู่ร่วมกันเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกันคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของแต่ละคนที่จะไม่กลับไปกระทำผิดอีก

2. การทำความเข้าใจในการกระทำผิดของตน

บทเรียนบทที่สองนี้จะเน้นการสร้างทำความเข้าใจในการกระทำผิดของผู้กระทำผิดแต่ละคน นักบำบัดจะเสนอความคิดเกี่ยวกับวงจรของสาเหตุการกระทำผิด เริ่มตั้งแต่ ลักษณะของปัญหาชีวิตที่เผชิญ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความกดดัน ปัญหาทางอารมณ์ การควบคุมอารมณ์และการเข้ากับผู้อื่นในสังคม การเริ่มเข้าสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน การล้มเลิกความใคร่ ความไม่เข้าใจเรื่องเพศ และเบี่ยงเบนทางความคิด ตลอดจนการนำตนเองไปสู่สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการทำผิด สมาชิกแต่ละคนจะต้องวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดของตนเองขึ้นมาภายใต้การช่วยวิเคราะห์ของนักบำบัด ก่อนจบบทเรียนนี้สมาชิกแต่ละคนจะสามารถสร้างที่มาของความเชื่อมโยงในการกระทำผิดของเขาไว้ รวมตลอดถึงสิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข เช่น ความคิดหรือทักษะในการจัดการกับพฤติกรรมของตน เพื่อให้มีชีวิตที่ห่างไกลจากการกระทำผิดขึ้นอีก สุดท้ายหลักสำคัญจะอยู่ที่กำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะที่จะทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมและหลีกเลี่ยงการกระทำผิดซ้ำของแต่ละคน ซึ่งจะเน้นทักษะการเคารพในศักดิ์ศรีของเหยื่อ การแปรเปลี่ยน ความใคร่ และรสนิยมทางเพศ การจัดการกับอารมณ์ และทักษะการเข้าสังคม ซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่จะกล่าวต่อไป

3. การจัดการกับความใคร่

สมาชิกจะเรียนรู้วิธีการที่จะจัดการกับอารมณ์ทางเพศของตนเอง การศึกษาถึงความใคร่แท้ ความใคร่เทียม และการจัดการกับความใคร่ รวมตลอดถึงการเบี่ยงเบนความสนใจต่อเหยื่อ เช่น พวกที่ชอบชมขมิ้นเด็ก ก็จะถูกโปรแกรมให้เปลี่ยนไปสนใจผู้ใหญ่มากขึ้น โดยสมาชิกจะฝึกตามบทเรียนทุกสัปดาห์จนจบโปรแกรม

4. การเรียนรู้ผลกระทบต่อเหยื่อ

สมาชิกจะเรียนรู้ถึงผลกระทบที่เหยื่อได้รับจากอาชญากรรมทางเพศ ทั้งผลกระทบระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความสูญเสียทางเศรษฐกิจ การเรียนรู้จะใช้วิธีอ่านเรื่องจริงที่เกิดขึ้น หรือจากการดูวิดีโอ จากนั้นจะเชื่อมโยงจากกรณีศึกษาเข้ากับกรณีเหยื่อของตนเอง บางครั้งมีการเชิญเหยื่อมาเล่าเรื่องราวความทุกข์ทรมานและผลกระทบผลเสียหายที่ได้รับให้กลุ่มฟัง จากนั้นนักบำบัดจะต้องกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความเห็นใจและสงสารเหยื่อหรือผู้ที่อาจเป็นเหยื่อ ฝึกให้เขียนประวัติของเหยื่อและแสดงบทบาทสมมติในการเป็นเหยื่อเพื่อให้รับรู้ว่ายารู้สึกอย่างไร และเกิดความเห็นใจและสงสารเหยื่อ และยับยั้งชั่งใจในการที่จะกระทำผิดครั้งต่อไป

5. ทักษะทางสังคม

สมาชิกจะเรียนรู้ทักษะในการเข้าสังคมโดยเฉพาะการมีสัมพันธภาพกับผู้หญิงได้อย่างเหมาะสม เป็นความสัมพันธ์ที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย ตลอดจนสามารถที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งถ้าเกิดมิใช่เพศตรงข้าม การตกลงเจรจา นักบำบัดอาจจะต้องศึกษาถึงประวัติของสมาชิกเพื่อที่จะดูถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนในสัมพันธภาพกับผู้หญิง

6. เพศศึกษา

สมาชิกจะได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา พฤติกรรมทางเพศ และความสัมพันธ์ทางเพศ นักบำบัดจะพยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกให้มีทัศนคติทางเพศที่ถูกต้อง มีความเข้าใจที่ถูกในเรื่องเพศ เช่น เด็ก 2-3 ขวบ มีความต้องการตอบสนอง เป็นต้น

7. การควบคุมอารมณ์

สมาชิกจะต้องสามารถควบคุมอารมณ์ของตนให้ได้ สมาชิกจะเรียนรู้บทเรียนเกี่ยวกับการจัดการกับความโกรธ การได้เถียง การจัดการกับความขัดแย้ง เรียนรู้การควบคุมความเครียด การลดตัวต่อความเครียด การเรียนรู้การผ่อนคลาย การแก้ปัญหาสังคม การเรียนที่จะระบุว่าจะไรคือปัญหา อะไรคือสาเหตุและแนวทางการแก้ไข

8. การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

บทเรียนนี้เป็นบทเรียนที่สำคัญ สมาชิกจะถูกกำหนดให้ระบุถึงปัจจัยที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในอนาคตและเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ เช่น ผีนกลางวันถึงผู้หญิง/เด็ก สมาชิกจะเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์นั้น ๆ เช่น การหลีกเลี่ยงการไปใกล้กับสนามเด็กเล่นหรือถูกสอนให้หลบหนีในกรณีที่ไม่พบกับเด็กในร้านหรือในห้างสรรพสินค้า เช่น หลบออกจากร้านไปในกรณีที่ไปเจอเด็กในร้าน ผู้กระทำผิดจะต้องฝึกปฏิบัติโดยการศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ ตามรายชื่อที่อยู่ในคู่มือ จากนั้นจะนำไปทดสอบในการแสดงบทบาทสมมติ และทดสอบการปฏิบัติจริงในขณะที่ผู้กระทำผิดได้รับการพักโทษ และกลับไปสู่ชุมชนซึ่งจะต้องมีการรายงาน การปฏิบัติตัวตามคู่มือได้แค่ไหน เพียงไร

9. การเตรียมการปลดปล่อย

สมาชิกจะเรียนรู้การกลับเข้าสู่สังคม การหาที่พัก หางาน การฝึกงาน การกลับเข้าหาครอบครัว และชุมชน การหลีกเลี่ยงการพบปะกับเหยื่อ เมื่อแผนการของสมาชิกที่จะใช้ชีวิตหลังพ้นโทษของแต่ละคนสมบูรณ์แล้ว แผนการดังกล่าวจะถูกส่งให้พนักงานคุมประพฤติในเขตที่จะพ้นโทษเพื่อติดตามดูแลต่อไป ในขณะเดียวกัน สมาชิกจะต้องพบกับพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัคร ตามกำหนดนัดเพื่อทบทวนบทเรียนการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เมื่อจบหลักสูตรแล้วนักบำบัดจะเขียนผลการอบรมตามโปรแกรมของสมาชิกแต่ละคนเพื่อส่งให้เรือนจำพิจารณาเตรียมการปลดปล่อย หรือพักการลงโทษ หากผลการอบรมประสบความสำเร็จดียิ่ง

ตารางที่ 2.2

การดำเนินการ

ตารางการดำเนินการ		
สัปดาห์ที่	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
1-4	1. จำแนกลักษณะ 2. ประเมินรายบุคคล	- จัดทำกรณีศึกษา - สัมภาษณ์รายบุคคล - เขียนประวัติส่วนตัว - วาดรูปแสดงความรู้สึก
5-6	1. สร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม 2. สร้างแรงจูงใจ	- ใช้กระบวนการกลุ่ม

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ตารางการดำเนินการ		
สัปดาห์ที่	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
7-13	1. การกระทำความเข้าใจกับพฤติกรรมในการกระทำผิด	- กลุ่มเปิดเผยความรู้สึก - กลุ่มตามแนะนำ
14-15	1. การปรับพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าทางเพศ	- ศึกษาความใคร่เทียม-แท้ - การจัดการกับความใคร่
16-19	1. ศึกษาผลกระทบที่เหยื่อได้รับและการเห็นใจเหยื่อ	- ดูวิดีโอความรู้สึกของเหยื่อ - กลุ่มสัมมนา - เขียนระบายความรู้สึก
20-25	1. ทักษะทางสังคม 2. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 3. เพศศึกษา	- การเข้าสังคม - การฝึกทักษะการคุยกับสตรี
26-30	1. การจัดการกับอารมณ์โกรธ ความเครียด และทักษะการแก้ปัญหา	- การระงับความเครียด - การระงับความโกรธ - การจัดการกับความต้องการ
31-40	1. การเตรียมการปลดปล่อย	- การฝึกอาชีพ - การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ - การเตรียมกลับสู่สังคม

ระยะเวลาของโปรแกรมอาจปรับได้ขึ้นอยู่กับผลการประเมินรายบุคคล ผู้ต้องขังบางคนอาจต้องเข้าโปรแกรมแบบย่อ 8 เดือน หรืออาจต้องอยู่ถึง 1 ปี 6 เดือน โดยหลักสูตรก็สามารถปรับตามระยะเวลาในการเข้าโปรแกรม

นอกจากนี้โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศในต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางถึงประสิทธิภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติผู้กระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศ มีจำนวนน้อยมาก คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศของรัฐบาลวาย (MALAMALAMA-The Magazine of the University of Hawaii System, Nov, 2003)

การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของรัฐฮาวาย มีแนวคิดมาจาก Barry Coyne ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของเรือนจำในฮาวายและได้กล่าวว่า รูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูของฮาวายนั้นมุ่งที่จะให้ผู้กระทำผิดสำนึกต่อความผิดและของโทษเหยื่อ โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของฮาวายใช้งบประมาณเพียง 10% เมื่อเทียบกับการดำเนินการด้านสาธารณะของรัฐแคลิฟอร์เนีย อย่างไรก็ตามรัฐฮาวายพิจารณาแล้วว่าการแก้ไขฟื้นฟูนั้นประสบผลสำเร็จมาก จากผู้ต้องขังที่เข้าโปรแกรมฯ 350 คน ตั้งแต่ปี 1998 ไม่มีรายใดที่กระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศอีกเลย ซึ่งโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศของฮาวายพยายามที่จะให้ผู้กระทำผิดทางเพศเข้าใจเหตุการณ์ที่ผ่านมาและคิดถึงการประกอบอาชญากรรมของตนและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของพวกเขา Joseph Giovannoni นักบำบัดทางเพศของฮาวาย กล่าวว่า โปรแกรมนี้มีส่วนผลักดันผู้กระทำผิดให้เห็นความสำคัญกับเหยื่อ เพราะว่าผู้กระทำผิดทางเพศมีความชำนาญในการโกหกหรือเก็บความลับอยู่เสมอ บ่อยครั้งที่นักบำบัดต้องใช้การทดสอบโดยกราฟเพื่อควบคุมพฤติกรรมกรรมการโกหก ตลอดจนการดำเนินงานตามโปรแกรม ในหลายปีที่ผ่านมาการพักการลงโทษของฮาวายสำหรับผู้ต้องขังคดีทางเพศ จะคำนึงถึงเฉพาะผู้ที่ได้ผ่านโปรแกรมฯ ก่อนเท่านั้น

ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ John S. Wodarski and Daniel L. Whitaker ผู้เชี่ยวชาญทางด้านงานสังคมสงเคราะห์และสุขภาพจิต ได้ทำการศึกษาเพื่อจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูให้มีความเหมาะสมโดยใช้ศาสตร์ทั้ง 2 ด้านในการประยุกต์โดยเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศทางด้านงานสังคมสงเคราะห์และสุขภาพจิต (Wodarski and Whitaker, 1989)

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นผู้ใหญ่นั้น มีการปฏิบัติอยู่ในหลาย ๆ มิติด้วยกันคือ การรักษาทางจิตวิทยา การรักษาทางพฤติกรรม การสร้างทักษะความเข้าใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การใช้ระบบครอบครัว การใช้ยาและการใช้วิธีการรักษาโดยการผ่าตัด เป็นต้น ในขณะที่มีวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งถือปฏิบัติกันโดยทั่วไปกับผู้กระทำผิดทางเพศแต่อย่างไรก็ตามก็ต้องมีวิธีการในการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดทางเพศตลอดเวลา ซึ่งก็มีการศึกษาและงานวิจัยออกมามากมายในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดทางเพศแต่ในอนาคตควรที่จะมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. มีการขยายและปรับในเรื่องของวิธีการประเมินผลที่จะสามารถแยกผู้กระทำผิดทางเพศกับผู้กระทำผิดอย่างอื่น หรือประเภทของผู้กระทำผิดทางเพศในชนิดต่าง ๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. มีการพัฒนา เปรียบเทียบและสร้างเทคนิคการปฏิบัติที่มีประสิทธิผล

3. มีการติดตามผลในระยะยาวสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศที่บางครั้งต้องถูกปฏิบัติในวิธีการที่แตกต่างกัน

ความผิดปกติทางสมองเป็นเรื่องของผู้กระทำผิดทางเพศหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่ยังคงหาข้อสรุปไม่ได้ ในอดีตแสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับความสามารถและคุณลักษณะของบุคคลที่มีความผิดปกติทางสมองที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นสังคมจึงมองว่าความเปี่ยงเบนทางเพศของบุคคลที่กลายเป็นผู้กระทำผิดทางเพศนั้นเป็นเรื่องของความผิดทางสมองและการกระทำผิดทางเพศก็ยังคงไม่ชัดเจน และไม่สามารถยืนยันได้แน่นอนว่ามีความสัมพันธ์กันโดยตรงหรือโดยอ้อมกันอย่างไรหรือไม่

การจัดโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูกลุ่ม

โปรแกรมการบำบัดฟื้นฟูจะกระทำโดยการประชุมกลุ่มใช้เวลา 16 สัปดาห์และในแต่ละครั้งจะใช้เวลา 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง การประชุมกลุ่มจะจัดขึ้นก่อนเริ่มทำการบำบัดฟื้นฟู และหลังจากเสร็จสิ้นการรวบรวมข้อมูลในการบำบัดฟื้นฟู ซึ่งการบำบัดฟื้นฟูกลุ่มจะจัดอย่างเป็นธรรมชาติประกอบด้วย

- 1) ออกกำลังกาย
- 2) แสดงละคร
- 3) ทดลอง/สาธิต
- 4) อภิปรายกลุ่มย่อย โดยจะใช้ทั้งวิธีการเรียนการสอนและจากประสบการณ์

สมาชิกในกลุ่มจะถูกจำแนกโดยเจ้าหน้าที่คุมประพฤติและนักบำบัดในศูนย์สุขภาพจิตชุมชน Cobb-Douglas ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) อายุอย่างน้อย 18 ปี
- 2) มีความปลอดภัยต่อคนส่วนใหญ่
- 3) ไม่ใช้สารเสพติด
- 4) สภาพร่างกายไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้
- 5) เซอร์วิญญาปานกลาง
- 6) ไม่มีความคิดที่ผิดปกติ
- 7) ปฏิบัติตามการบำบัดฟื้นฟู

การบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศที่ทัศนสถานเดีย มาลาม่า

โปรแกรมการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศที่ทัศนสถานแห่งนี้จัดตั้งขึ้นใน ปี พ.ศ. 2532 นับเป็นแห่งแรกที่ได้จัดให้มีขึ้นในประเทศนิวซีแลนด์ โดยก่อนหน้านั้น นิวซีแลนด์มีอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ผิดทางเพศต่อเด็ก ที่สูงคือร้อยละ 25 กรมสุขภาพจิต จึงได้รับมอบหมายให้เข้ามาดำเนินการเรื่องนี้ ร่วมกับกรมราชทัณฑ์

ทัศนสถานแห่งนี้ มีความจุของผู้ต้องขังแค่ 60 คน โดยแต่ละคนจะมีห้องประจำตัว เป็นอาคารชั้นเดียว เป็นรูปสี่เหลี่ยมโดยรอบ บริเวณนอกกำแพงภายใน นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นคลินิกด้านจิตวิทยา และคลินิกด้านการบำบัด แยกออกมาอีกส่วนหนึ่ง

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ นักจิตวิทยา จิตแพทย์และนักสังคมสงเคราะห์ จะทำงานร่วมกัน เป็นทีม ในการดำเนินการบำบัดผู้กระทำผิดทางเพศเหล่านี้

การบำบัด มุ่งป้องกันการกระทำผิดซ้ำเป็นการป้องกันสังคมในระยะยาว โดยถือว่าการกระทำ ผิดทางเพศต่อเด็ก เป็นผลมาจากปัจจัยผสมผสานทางชีวภาค จิตวิทยา และสังคม วัฒนธรรม ซึ่งไม่สามารถที่จะมียาหรือการรักษาได้ แต่สามารถที่จะควบคุมได้โดยยึดถือหลัก Cognitive Behavioral โดยมุ่งที่จะชี้ให้ผู้กระทำผิดได้ตระหนักถึงการกระทำผิดของตนที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องแทนที่จะมองเป็นพฤติกรรมโดด และช่วยให้ผู้กระทำผิดสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าวได้ โดยจะต้องพยายามควบคุม ทั้งนี้ โดยการดำเนินการมีหลักเกณฑ์ การคัดเลือก ดังนี้

1. การเข้าร่วมโครงการเป็นไปโดยสมัครใจและผู้ต้องโทษซึ่งได้รับการคัดเลือกมาขั้นหนึ่งแล้ว

2. เป็นผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี
3. เป็นผู้ต้องขังที่ต้องการควบคุมต่ำ (โทษไม่สูง ไม่อันตราย)
4. เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ผิดปกติ และเชาว์ปัญญาไม่ต่ำ (IQ ไม่ต่ำกว่า 70)
5. มีระยะเวลาการต้องโทษยาวพอจะจบโปรแกรม

ผู้เข้าร่วมโครงการ จะต้องผ่านการประเมิน เพื่อทดสอบความพร้อมในการร่วมโครงการ ซึ่งจะครอบคลุมถึงการซักถามถึงประวัติ ทัศนคติทางเพศ ทดสอบทางอารมณ์ ความเชื่อ พฤติกรรมการใช้เวลาว่าง การจัดการกับชีวิต เกี่ยวกับภาพโป๊หรือภาพยนตร์ ความรู้สึกต่อเหยื่อ ความยากจน การปรับตัว การประเมินดังกล่าวนี้ จะมีการดำเนินการอีกครั้ง เมื่อสิ้นสุดโครงการ

จากการศึกษาของโครงการดังกล่าวพบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศต่อเด็กดังกล่าว มีคุณลักษณะและทัศนคติที่คล้ายคลึงกันในหลายส่วน คือ

1. ความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับการกระทำผิด

ผู้กระทำผิดหลายคนมีความเชื่อว่าเด็กต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับตนและเป็นฝ่ายเชื่อเชิญหรือไม่ได้กระทำผิดทางเพศแต่เป็นเรื่องของ "คนรักชอบพอกัน" "เพศศึกษา" หรือ "อุบัติเหตุ" บางคนมีความคิดว่า การมีพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เด็กพอใจไม่คิดว่าเป็นสิ่งที่ผิด ไม่มีความสงสารเด็กคนที่เป็นเหยื่อคือตัวเขาที่ต้องติดคุก

2. รสนิยมทางเพศ

เป็นผู้ที่ชอบมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ชอบฝันถึงการมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ไม่เคยมีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ บางครั้งมีหลักฐานว่าชอบที่จะใช้กำลังหรืออำนาจเหนือคู่ขา หรือชอบใช้กำลังกับผู้ที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย

3. ความบกพร่องในบุคลิกภาพ

ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีปัญหาในการคบหาสมาคมกับสตรีที่เป็นผู้ใหญ่ โดยตัวเองมีความบกพร่อง ไม่ดึงดูดเพศตรงข้าม พูดไม่เก่ง จีบไม่เป็น การมีเพศสัมพันธ์กับเด็กถูกมองว่าเป็นการทดแทนที่ไม่สามารถมีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ได้

4. ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์

บุคลิกภาพของผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กมีการแสดงออกในลักษณะของคนที่มีความกดดันวิตกกังวล โกรธง่าย เช่นเดียวกับพวกติดยาเสพติด คือไม่สามารถจัดการหรือควบคุมอารมณ์ของตนได้

5. วิถีชีวิต

กลุ่มผู้กระทำผิดกลุ่มนี้มักจะเป็นที่มีลักษณะพิเศษ อย่างเช่น การทำงานที่มีโอกาสใกล้ชิดกับเด็ก เป็นครู คนดูแลสระน้ำ เป็นโค้ชสอนกีฬา ชอบจับผู้หญิงที่มีลูกสาวสวย สะสมภาพโป๊ ใช้จ่ายฟุ้งซ่าน ใช้จ่ายและเบื่อง่าย ขับรถไปไม่มีจุดหมาย

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรติ จับใจ (2523, น. 72) ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการให้บริการสงเคราะห์บุคคลผู้ต้องโทษ เรือนจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การสงเคราะห์บุคคลผู้ต้องโทษก็เป็นวิธีการหนึ่งในการฟื้นฟูแก่ผู้กระทำผิดให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เปลี่ยนแปลงเป็นคนดี ซึ่งจะปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในระหว่างการควบคุมไว้ในเรือนจำ ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิธีการและแนวทางการให้บริการสงเคราะห์ เพื่อสนับสนุนแก้ไขปรับปรุง พฤติกรรมของผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีด้วย

ทวิรัตน์ นาคเนียม (2530) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกสมาธิที่มีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกสมาธิยอมรับว่าการฝึกสมาธิเป็นสิ่งดีมีประโยชน์ต่อตัวเขาเอง ทำให้จิตใจสงบ อารมณ์โกรธลดน้อยลง มีเหตุผลมากขึ้นและสนใจในการศึกษารวมมากขึ้น กรมราชทัณฑ์ควรเน้นการฝึกอบรมฟื้นฟูจิตใจ โดยใช้วิธีการ อบรมสั่งสอนทางด้านศีลธรรม จัดหาสถานที่เหมาะสมในเรือนจำเป็นที่ให้ผู้ต้องขังได้ฝึกสมาธิ และกรมราชทัณฑ์ควรให้การอบรมทางด้านศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรมแก่พนักงานเรือนจำด้วย เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและเป็นแบบอย่างตลอดจนเป็นผู้ให้คำแนะนำให้โทษผู้ต้องขัง

พัชรภรณ์ เวชวงศ์วาน (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บัญชาการเรือนจำต่องานสังคมสงเคราะห์ในเรือนจำ จากการวิจัยพบว่า ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการผู้ปกครองทัณฑสถานส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บริการการสังคมสงเคราะห์ในเรือนจำสามารถช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยอบรมฟื้นฟูพฤติกรรมผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้ และผู้ต้องขังต้องการบริการสังคมสงเคราะห์ในด้านการปรึกษาหารือ เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก ฉะนั้น ควรเพิ่มอัตรากำลังนักสังคมสงเคราะห์ประจำเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศให้เพียงพอ และในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เรือนจำ ควรเน้นในเรื่องความรู้ด้านการควบคุมผู้ต้องขังควบคู่ไปกับความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์ด้วย

พัฒนา พัวพัฒนกุล (2533) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาทักษะของเจ้าพนักงานเรือนจำต่อผู้ต้องขัง ผลการวิจัยพบว่า

1. เจ้าพนักงานเรือนจำมีทักษะต่อสาเหตุของการก่ออาชญากรรมว่า ส่วนใหญ่ เกิดจากลักษณะนิสัย และสันดานของผู้ต้องขังมากกว่าเกิดจากการถูกบีบบังคับโดยสภาพแวดล้อม มีผลทำให้เจ้าพนักงานมีแนวโน้มของทักษะที่จะเชื่อว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่แก้ไขอบรมให้ประพฤติดีเป็นคนดีได้ยาก

2. เจ้าพนักงานเรือนจำมีทักษะต่อพื้นฐานพฤติกรรมของผู้ต้องขังว่า ผู้ต้องขังมิได้มีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหารงานเรือนจำหรือต่อตัวเจ้าพนักงาน แต่จากประสบการณ์และอิทธิพลของเพื่อนร่วมงาน ทำให้เจ้าพนักงานมีความรู้สึกไม่ไว้วางใจผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตาม ทักษะในทางลบนี้มีแนวโน้มดีขึ้นเป็นรายบุคคลจากการพัฒนาใกล้ชิดผู้ต้องขังมากขึ้น

3. ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เจ้าพนักงานเรือนจำมีทักษะว่าจำเป็นต้องสร้างภาพพจน์ความมีอำนาจเหนือผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังรู้สึกเกรงกลัวและเคารพยำเกรง ส่วนในการปกครองผู้ต้องขังเจ้าพนักงานมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ต้องขัง เพื่อยุติใจให้ได้รับร่วมมือในกิจกรรมของเรือนจำ

4. จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และลักษณะงานที่แตกต่างกันของเจ้าพนักงานเรือนจำ ตลอดจนการถูกลงโทษทางวินัยโดยมีสาเหตุมาจากผู้ต้องขัง ไม่มีผลที่ทำให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันในการมองและการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยมีข้อเสนอแนะว่าเรือนจำควรพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ความมีมนุษยธรรมทั้งในการปกครอง การจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีทัศนคติที่ดีต่อเรือนจำและให้ความร่วมมือ ซึ่งจำเป็นต้องมีการอบรมให้ความรู้ และพัฒนาคุณภาพของเจ้าพนักงานเรือนจำในทุก ๆ ด้าน

สุวารี รวบทองศรี (2533, น. 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า กรมราชทัณฑ์ควรสร้างภาพพจน์และบทบาทให้เด่นชัดขึ้นเพื่อเพิ่มกิจกรรมที่จะเน้นให้ผู้ต้องขังเข้าใจและพัฒนาตนเองมากขึ้น กิจกรรมทุกประเภทที่ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะยังคงมีต่อไป แต่จะพัฒนาในรูปของความเป็นธรรม มีมนุษยธรรม มุ่งเน้นการบำบัดแก้ไขด้วยการบริหารด้านเป้าหมายที่จะมีผู้พ้นโทษหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกนั้น จะต้องเน้นการอบรมและฝึกวิชาชีพที่เหมาะสม ให้การสงเคราะห์อย่างจริงจัง โดยเฉพาะการสงเคราะห์และติดตามผลหลังปล่อยตัว ต้องเน้นการปฏิบัติเป็นพิเศษ การฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำจะต้องเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานในลักษณะอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

พเยาว์ศักดิ์ ธาณินทร์ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการนำหลักจิตภาวนาในพุทธศาสนาไปใช้ในการอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง ศึกษากรณีเปรียบเทียบของเรือนจำกลางคลองเปรมและทัณฑสถานหญิงกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า นโยบายกรมราชทัณฑ์แผนใหม่เน้นการฝึกอบรมเพื่อปรุงแต่งแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังด้วยวิธีทางศาสนา ใช้หลักผสมผสานทั้งการควบคุมและการผ่อนคลายเพื่อให้สอดคล้องไปกับพฤติกรรมของผู้ต้องขังเป็นเป้าประสงค์หลัก เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำโครงการฝึกอบรมจิตภาวนามาใช้กับผู้ต้องขัง แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่เพศหญิงประสบปัญหามากกว่าเพศชาย แต่การฝึกอบรมให้ผู้ต้องขังเพศชายประสบปัญหาต่าง ๆ มากกว่าเพศหญิง ในการกำหนดนโยบายและการบริหารโครงการฝึกอบรมให้ประสบผลนั้น ผู้มีอำนาจควรเน้นหลักจิตภาวนาในพุทธศาสนาในสมดุลกับการฝึกวิชาชีพ และอำนวยความสะดวกทุกอย่างเท่าที่ทำได้เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย

อาทิตย์ โพนทอง (2535, น. 128) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมเพื่อการพัฒนาผู้ต้องขังตามแผนงานอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ประเภทและปัญหาของกิจกรรมที่จัดให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ผลการวิจัยพบว่า

1. เรือนจำ/ทัณฑสถาน แต่ละแห่งได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังในแนวเดียวกัน ตามที่ระเบียบข้อบังคับจะให้อำนวย แต่มีจำนวนครั้ง จำนวนกลุ่ม และจำนวนผู้ต้องขังเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารเรือนจำส่วนกลาง และผู้บริหารเรือนจำส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตามแผนการอบรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านบุคลากรผู้ให้การศึกษาสายสามัญและด้านความพร้อมของเครื่องมือในการส่งเสริมและพัฒนากิจการฝึกวิชาชีพ ซึ่งความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารเรือนจำขนาดเล็ก และผู้บริหารเรือนจำขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตามแผนการอบรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านงบประมาณและค่าตอบแทนในการให้การศึกษาสายอาชีพ ด้านปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในกิจกรรมอบรมก่อนปล่อยตัวจากเรือนจำ กิจกรรมฝึกทักษะทางวิชาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมการส่งผู้ต้องขังออกปลูกสวนป่า ด้านสถานที่ของเรือนจำในกิจกรรมส่งนักโทษออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ การให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่อื่น และโอกาสหาความรู้เพื่อเพิ่มเติมในกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากิจการฝึกวิชาชีพ ซึ่งความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรรพชัย เศรษฐสุนทิ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษ ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความเห็นด้วยการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษ ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนที่มุ่งแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า นโยบายกรมราชทัณฑ์ปัจจุบันที่เน้นด้านการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมผู้ต้องขังโดยการนำกิจกรรมเข้ามาสอดแทรกข้อคิดทั้งทางด้านศาสนา การให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ และด้านจิตวิทยา มีส่วนช่วยให้ผู้ต้องขังรู้สึกผ่อนคลายและปรับเปลี่ยนทัศนคติในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเรือนจำควรสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ความมีมนุษยธรรมทั้งในการปกครอง การจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีทัศนคติที่ดีต่อเรือนจำและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เรือนจำจัดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีการอบรมให้ความรู้ และพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่เรือนจำในทุก ๆ ด้าน อย่างไรก็ตามหลักการทางสังคมสงเคราะห์เชื่อว่า มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ หากผู้กระทำผิดได้รับการ

บำบัดแก้ไขและฟื้นฟูฟื้นฟูสภาพจิตใจให้ตระหนักถึงความผิดชอบชั่วดี และเมื่อได้รับการเข้าโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูทางเพศที่กรมราชทัณฑ์ได้จัดขึ้นนั้น อาจมีส่วนให้ผู้กระทำผิดมีความสำนึกต่อความผิดและกลับตัวกลับใจในการที่จะไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก อันจะเป็นการป้องกันสังคมเมื่อผู้กระทำผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามปกติได้อีกทางหนึ่ง

5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิด “ทัศนนะของผู้กระทำผิดทางเพศต่อการเข้าโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ : กรณีเรือนจำกลางนครปฐม”

